

Lietuviai

THE LITHUANIAN, Weekly Newspaper.
Authorized by EUCOM/HQ Civil Affairs Division.
Authorization No. UNDP 203 * Publisher: V.
Meškauskas, (13b) Memmingen, Postfach 2.
Circulation: 9000 * Printer: Memminger Zeitung,
Memmingen, Schranneplatz 6.
Vyr. redaktorius V. Meškauskas, redaktori-
us J. P. Palukaitis, Redakcijos ir Admini-
stracijos adresas: (13b) Memmingen, Postfach 2,
Tel. 2677.

Nr. 5 (50)

1950. II. 3.

Sia savaitę

* Marshallio plano kraštų ministerių konferencijai Paryžiuje pasibaigus, administratorius Hoffmannas pareiškė nepasitenkinimą dėl Europos nesugebėjimo ūkiniai sujungti.

* Sovietų repatriacinės misijos Vokietijoje viršininkas gen. Jurkinas atvyko į Heidelbergą, kur tarsis dėl sovietų piliečių, gyvenančių amerikiečių zonoje, repatriacijos. Jurkinas numato amerikiečių zonoje likti 10 dienų.

* Bevinas, grįždamas iš Colombo konferencijos, sustojo Romoje, kur tarėsi su Italijos užsienio reikalų ministru grafu Sforza. Jis buvo priimtas ir popiežiaus. Iš čia jis vyks į Paryžių. Jam važiuojant per Neapolį, vaikėzai jį apmetė supuvusiais kiaušiniiais.

* Nauju Bulgarijos ministerių pirmininku paskirtas kompartijos gen. sekr. Cervenkovas.

* Rytų Vokietijoje vyksta smarkus nepatikimo elemento „valymas“.

* Suomijos prezidentas Paasikivis, atidarydamas naują seimo sesiją, pareiškė, kad Suomija norinti gerai sugyventi su visais kaimynais, o ypač Tarybų Sąjungai.

Spekuliacijos karo pavojumi

Washingtonas (L.). JAV krašto apsaugos ministeris Johnsonas savo pirmame metiniame raporte teigia, kad karo pavojus sumažėjęs, tačiau, nepaisant to JAV „gali būti staiga iš kitos pusės hemisferos užpuolus“.

„Nors mes turime žiūrėti tiesiai į akis, kad tikros taikos ir saugumo negalėsime sulaukti iki laisvas pasaulis gyvens totalinės agresijos valstybės šėšelyje, — bylojo Johnsonas, — mes vis dėlto turime pagrindo manyti, kad perspektyvos išvengti pasaulinio konflikto nuolat gerėja“.

Apie Atlanto pakta ir su juo susijusių gynybos sistemų strategiją Johnsonas pareiškė: „Mes esame narys tokios organizacijos, kuri tik tada galės pasiekti gerų rezultatų, kai tarp jos narių viešpataus pasitikėjimas. Jei Vakarų Europa būtų priešinga nugalėta ir jos didelis pramonės bei darbo jėgos potencialas būtų jo išnaudota, JAV atsidurtų pavojingose, nesaugiose ir izoliuotose būklėse. Vakarų Europa turi būti pajėgi išlaikyti bendras gynybos linijas iki kautynių laukuose pasirodys pakankamai stipri JAV kariuomenė.“

Pasirašius ginklų teikimo Vakarų Europai sutartį, dar šio mėn. pabaigoje Atlanto pakto kraštai gaus iš JAV ginklų. D. Britanija gaus 70 „skraidančių tvirtovių“, kurioms personalas, anot BBC, jau apmokomas.

Prancūzija tikisi gauti apginklavimą bent 20 divizijų. Patikimomis žinomis, Prancūzija gausiant Shermano ir Super-Shermano tankų, 105 mm pabūklų, radaro įrengimų ir lėktuvų motorų. Ofenzyvinių ginklų, kaip sunkiųjų bomboneščių, didelių karo laivų ir valdomų šovininių, Prancūzija negausiant.

Prancūzijos kompartijos organas „L'Humanite“ skelbia, kad jos vadai aplankė didžiuosius uostus, kaip Cherbourga, St. Nazaire, La Rochelle bei Marselį ir pakurstė uostų darbininkus neiškrauti laivų su amerikiečių karo medžiaga.

BBC komentatorius L. Frazeris nurodo, kad sovietus labai nemaloniai veikia gausi maisto produktų ir pramonės gaminių srovė, plaukianti į Berlyną. Noras ją suvaržyti gali būti viena iš sovietų dabartinio elgesio priežasčių.

Australija priims dar 200.000 ateivių

Canberra (UP). Australijos imigracijos ministeris Haroldas E. Holtas pareiškė, kad Australija 1950 m. bėgyje priims 200.000 naujų ateivių. Jų tarpe 70.000 britų, kurie atkeliaus britų vyriausybės laivais. 30.000 britų atkeliaus savo lėšomis. Iš Europos atkeliaus 50.000 DP, 10.000 olandų iš Olandijos ir Indonezijos bei 40.000 kitų tautybių ateivių.

TARPTAUTINĖ PABĖGĖLIŲ ORGANIZACIJA (IRO)

Jau tik 21 savaitė

IKI BIRZELIO 30 D.

Globa nuolatiniame IRO stovyklose baigiasi 1950 m. birželio 30 d. Pasiruoškite jau dabar, kol dar IRO tarnautojai turi laiko jums padėti, arba

emigruoti arba repatriuoti

arba Vokietijoje pasilikti

LAIKAS VERČIA SKUBĖTI!

1950 m. sausio 31 d.

IRO, US-Zone

JAV pradėjo gaminti vandenilio bombą!

TRUMANAS: JAV TURI PASIPRIEŠINTI KIEKVIENAM UŽPUOLIMUI

Washingtonas (L.). Prezidentas Trumanas antradienio vakarė išakė atominės energijos komisijai pradėti vandenilio bombų gamybą. Trumpame pareiškime prezidentas nurodė, kad jis pavedė atominės energijos komisijai testuoti visų rūšių atominę gamybą, jų tarpui priklausio ir vandenilio bomba. Jis esąs atsakingas už JAV pasirošimą atremti kiekvieną užpuolimą. Atominę bombų tyrimai ir gamyba yra numatyta JAV taikos ir saugumo planuose. Ties darbai bus tęsiami toliau, iki bus susitarta dėl atominės energijos kontrolės.

Kaip LIETUVIO skaitytojai jau žino, ginčas dėl vandenilio bombos tęsiasi jau kuris laikas. Manoma, kad toji bomba busianti 1.000 kartų galingesnė už iki šiol vartotas.

Antradienį kongresui išteikime 7. pusmetiniame atominės energijos komisijos raporte vandenilio bomba neminima, tačiau pastebima: „laboratorijose rūpestingai studijuojami trys būdai vandenilio panaudojimui, siekiant atpalaiduoti atominę energiją“.

Komisija konstatuoja: „Zinia apie sovietų sekme atominės energijos tyrinėjimo srityje, pabrėžia reikalingumą ir svarbumą tolimes-

nių mūsų pastangų“. Pereitų metų pažanga taip apibūdinama:

1. Buvo padaryta pažanga atominę ginklų tobulinime ir jų sandėliavime.

2. Atominę ginklų gamyba buvo pertvarkyta pramoniniais pagrindais.

3. Išrasti galingesni ginklai.

4. Reikalingų žaliavų (urano ir plutonio) gamyba buvo praplėsta.

Saifa atominę bombų gamyklos Los Alamos yra įsteigta dar viena įmonė Sandijoje (Naujoji Meksika), tokiu būdu jų pažeidimo galimybės buvo sumažintos.

Toliau teigiama, kad pradėti bandymai atominę energiją panaudoti laivų, povandeninių laivų ir lėktuvų vystymui.

BBC praneša, kad amerikiečiai tikisi vandenilio bombą pasigaminti ir išbandyti dar šių metų bėgyje. Atsargumo sumetimais jau dabar amerikiečių naikintuvai patruliuos virš atominę jonių rajonų. Jie taip pat nuolat patruliuos JAV pasieniuose, kad laiku pasipriešintų netikėtam puolimui.

Zinia, kad JAV pradėjo gaminti vandenilio bombas, trečiadienį buvo paskelbta viso laisvojo pasaulio laikraščių pirmuosiuose puslapiuose. Komentarai — pesimistiniai.

Londoniškis „News Chronicle“ aiškina, kad Trumanas padarė lemtingiausią sprendimą pasaulio istorijoje, tačiau kitos išeities jis neturėjo. Konservatorių „Yorkshire Post“ teigia, kad jei didžiosios valstybės negalės susitarti dėl atominės energijos kontrolės sunku įsivaizdinti, jog vandenilio atominė bomba niekada nesprogs.

Dauguma už vandenilio bombą Washingtonas (L.). Sprendžiant iš JAV spaudos, politikų ir mokslininkų pareiški-

mų, daugumas amerikiečių pageidauja vandenilio bombos gamybos. Svarbiausias argumentas: jei sovietai ją pasigamins, bus blogai.

NEW YORK TIMES sekmadienį rašė, kad atsakymas gaminti tokią bombą būtų savivudybė. Ir užsienio reikalų komisijos pirmininkas senatorius Connally reikalauja neatidėliotinai pradėti gaminti tokią bombą.

Nobelio laureatas fizikos prof. C. Urey pareiškė, kad 1945 m. prezidentas Trumanas buvo nusistatęs prieš vandenilio bombos gamybą, nes tikėjosi jog sovietai urano bombą pasigamins tik po kokių 10—15 metų.

Oficialiai buvo pranešta, kad JAV atominę bombų gamybą visą laiką didinančios, tačiau dėl vandenilio bombos prezidentas Trumanas dar nėra padaręs jokio nutarimo.

Andra prieš Achesoną

Washingtonas (L.). Ryšium su Hisso bylos sprendimu respublikonų senatorius Mundtas pareikalavo, kad kongresas ištirtų Hisso įtaką JAV užsienio politikos raidai. Dalis respublikonų pareikalavo, kad dabartinis užs. reik. ministeris Achesonas dėl savo draugystės su Hisso būtų pašalintas iš užimamo posto.

Užs. reik. min. Achesonas, kuris yra artimas Hisso draugas nuo rooseveltinės „New Deal“ epochos, spaudos konferencijoje pareiškė: „Nesvarbu, koks būtų apeliacinio teismo sprendimas — aš nuo Hisso nenusigręšiu.“

„Neue Zürcher Zeitung“ ta proga priduria, kad nepaisant vis didėjančios audros prieš Achesoną, Trumanas vargu ar kreipsis dėmesio į šį „šauksmą nuskalpuoti Achesoną“. (Plačiau apie Hisso aferą žiūr. 2 psl.)

Azijos gaisras plečiasi

DVI OFICIALIOS VYRIAUSYBĖS VIETNAME

Singapuris (L.). Prancūzijos seimui, nepaisant komunistų sukeltos triukšmo, ratifikavus vyriausybės sudarytą sutartį su Vietnamo prancūzų pastatyta Bao Dai vyriausybe, kuria jai perduodamas Vietnamo suverenumas, Bao Dai vyriausybė oficialiai pripažino ir D. Britanijos bei JAV vyriausybės. Maskva tuo pačiu laiku paskelbė, kad Tarybų Sąjunga vienintelė teisėta Vietnamo vyriausybė laikanti tik Hočimino režimą.

Reuteris pastebi, kad toks Kremliaus žygis kovą tarp komunizmo ir nekommunizmo perkėlė už Kinijos sienų. Tos agentūros korespondentas mano, kad sovietų oficialus Hočimino pripažinimas reiškia, kad komunistai nutarė paspartinti sparta vesti kovą už galutinį išgalėjimą Azijoje. Ta proga tenka paminėti, kad prieš porą savaičių Hočimina pripažino ir Kinijos liaudies demokratine vyriausybe.

Hočiminas kontroliuoja sunkiai nustatoma Indokinijos džunglių sritį. Jo partizanai, galima sakyti, veikia visur, išskyrus prancūzų kontrolėje esančius didžiuosius miestus.

Prancūzijos protestas Maskvoje

Antradienį Prancūzijos vyriausybė įteikė Tarybų Sąjungos ambasada Paryžiuje griežtą protestą prieš sukilėlio Hočimino pripažinimą.

Bidault vėl išsikovojo pasitikėjimą

Paryžius (L.). Prancūzijos respublikos tarybai (senatui) atmetus vyriausybės pasiūlytą 1950 m. biudžetą, jis turėjo būti dar kartą seimo apsvaistytas. Antradienį seimas tuo reikalui balsavo 5 kartus, svarstydamas papunkčiui atskiras biudžeto pozicijas. Per paskutinį, galutinį balsavimą biudžetas buvo priimtas 301 balsu prieš 284. Vyriausybė su biudžeto priėmimu buvo susijusi pasitikėjimo klausimu. Ministris pirmininkas Bidault išpėjo seimą, kad vyriausybės nuvertimas finansinės būklės nepakeis, bet tik pasunkins Prancūzijos situaciją, nes krašte vienas streikas pakeičia kitą.

Per ketvirtą balsavimą už vyriausybės projektą balsavo 293 atstovai ir 293 prieš. Pagal Prancūzijos konstituciją, balsams pasidalinus lygiomis, laikoma, kad vyriausybei yra pareikštas nepasitikėjimas, tačiau ministris pirmininkas gali ir neatsistatydinti. Tuo remdamosi vyriausybė nutarė to balsavimo rezultatų nepaisyti.

Tokiu būdu Prancūzijos biudžetas, siekias 2225 milijardus frankų pagaliau įgavo įstatymo galios.

Prancūzų-vokiečių prekybos sutartis

Paryžius (L.). Čia pasirašyta Prancūzijos-Vak. Vokietijos prekybos sutartis, kuria numatoma per 6 šių metų mėnesius pasikeisti prekėmis 300 milijonų dolerių sumai. Sutartimi taip pat nustatyta, kad vokiečių turistai važiuodami į Prancūziją galės išsivežti svetimos valiutos už 500 DM.

Italijos streikų balansas

Paryžius (L.). „Le Figaro“ praneša kad per pirmuosius 1949 m. aštuonius mėn. Italija dėl streikų neteko 13.157.590 darbo dienų. Iš viso buvo 848 streikai, kuriuose dalyvavo 2.290.000 darbininkų. Darbo valandomis skaičiuojant, žemės ūkis neteko 55 milijonus darbo val., pramonė — 24, bankai prekyba — 10 mil., kasyklos — 4 mil., transportas — 2.7 mil.

Hongkongo paslaptis

Paskaičius dalies anglų spaudos pranešimus ir oficialiuosius komunikatus, susidaro įspūdis, kad Anglija yra tvirtai nusistatiusi Hongkongą ginti bet kokia kaina, jį padaryti neįveikiama tvirtove prieš azijinį komunizmą. Tačiau iš tikrųjų padėtis yra kiek kitokia.

Jo britiškosios didenybės vyriausybė tikrai norėtų ties Kinijos vartais išlaikyti kokį nors prekybos atsparo punktą, nes anglams pirmoje eilėje rūpi užsitikrinti prekybą Toluosiuose Rytuose, jei reiktų — net amerikiečių ir japonų sąskaiton. Norint aiškiau suprasti padėtį, nereikia užmiršti, kad amerikiečiai, bent šandien, oficialiai atstovauja teže, kad Maocetungą reikia blokuoti, o japonai — vėl atvirkičiai: jiems prekybos su Kinija problema yra tiesiog gyvybinis klausimas.

Iš to paaiškėja ir anglų uolumas, pasireiškęs ypač po karo, japonų produkciją slopinti, japonus išstumti iš visų senųjų rinkų.

Biznis bet kokia kaina

Paskutiniu metu daug kalbama apie priežastis, kurios Maocetungą įgalino pasiekti tokių didelių laimėjimų. Buvo kalbama apie sovietų pagalbą, apie kuomintango korupciją, apie Marshallio ir Rooseveltto padarytas klaidas, atiduodant Mandžūriją ir

BRITŲ ATSTOVAS PEKINGE

Londonas (BBC). D. Britanijos vyriausybė išakė savo charge d'affaires Nankinge vykti į Pekingą ir prisistatyti Kinijos komunistinei vyriausybei.

Ciangkaišką verčiant bendradarbiauti su komunistais.

Tiesa, visa tai tikrai suvaldino didelę rolę. Tačiau šalia to buvo dar vienas daug lemias elementas: anglų pagalba, kuri per Hongkongą buvo teikiama komunistams.

Tolimuosiuose Rytuose kiekvienam protingam žmogui nėra jokios paslapties, kad komunistai Hongkongo laiko užpirkimu komisija, kurią anglai labai globoja ir remia. Maocetungo atstovai kviečiami ir uždarus kriketo ir sporto klubus, į pokylius Tačiau anglų papročiu Toluosiuose Rytuose žinovams dar nuostabiau, kad net korektieji ir išdidieji britų prekybininkai džina ir whiskey girkšnoja su „spalvotaisiais džentelmenais“ visiškai uždareme „Britų Hongkongo klubo“. Reikalas paprastas: „Mums reikia raudonųjų, o raudoniesiems — mūsų; kodėl tad su jais nebendrauti?“ sako didieji britų pirkliai.

Tuo tarpu, atrodo, nėra jokio pavojaus, kad Maocetungas pultų Hongkongą. Pirmą, jis dabar neturi tokia operacijai reikalingų priemonių, antra — tai ir svarbiausia — jis gerai žino, kad tokia operacija jis galėtų daugiau pralaimėti, negu laimėti.

Visais laikais Hongkongas buvo kampelis, į kurį galėdavo pasitraukti tautinės Kinijos persekiojami komunistai. Jau eilę metų karališkoji britų kolonija buvo punktu, kuriame buvo kalami komunistinės propagandos šūkliai Tolimiesiems Rytams. Taigi, būtų lo-giška, kad Hongkongo laisvasis uostas liktų natūralia Kinijos komunistų aprūpinimo baze.

Užmerktomis akimis

Hongkonge komunistai apsirūpina degalais, variu, automobilių dalimis, specialiu plienu, cheminiais ir farmaciniais produktais, kurie jiems yra nepaprastai svarbūs, ir kurių jie kitu keliu vargu ar galėtų pasirūpinti. Jau didžiosios ofenzyvos prieš Jangcė metu dvi anglų laivinkystės linijos suorganizavo tikrą „laivų tiltą“ tarp Hongsono ir Tiencino. Anglų bendrovių globoje dirbo plaukiojo daugybė pačių kiniečių laivų.

Amerikiečių, kuriuos šis judėjimas pradėjo nervinti, nuraminimui Hongkongo administracija paskelbė draudžiamą išvežti prekių sąrašą. Ši priemonė mieste ir jo apylinkėse virto pašaipos objektu, nes iš tikrųjų kontrolė nebuvo nei kartą vykdoma.

Iš viso, anglai perdaug nesistengė amerikiečius nuraminti. Maža to, prasidėjo net viešos patyčios. Taip, pvz., vienas amerikiečių prekybininkas, žinomas komunistų priešas, gavo vienos anglų firmos užsakymą pristatyti karinės medžiagos, kurios charakteris buvo labai aiškus. Užsakymas atėjo iš Pietinės Korėjos, amerikiečiui buvo užtikrinta, kad laivas su prekėmis jokiū būdu nepriartės prie komunistinių pakrančių. Tačiau vėliau prekybininkas sužinojo, kad jo prekės iš tikrųjų nuplaukė į komunistinę Mandžūriją. (nukelta į 3 psl.)

Spaudos puslapiuose

ATOMINĖS MADOS KAMPĖLIS

„Baltimore Sun“, Baltimore
 Nurodymai civiliams, kaip reikia elgtis atominėms kare, yra kiek pakeisti. Pereinamas metas buvo sakoma, kad reikia visiška išsivilkinti arba mirti. Pirmosios pagalbos nurodymai bylojo, kad asmuo, kuris buvo apipurkštas po vandeniu sprogusios bombos sukeltais vandens lašais, turi tuč tuojau nusirengti, nepaisant šimtmečių auklėjimo, kuklumo ir papročiu.

Šių metų atominės komisijos pranešimas leidžia išvengti tos „nuogalių kultūros“. Civiliai patyrė, kad reikia nešioti baltą apsiaustą, panašų į senovės romėnų toga, kurią šiandien nešioja tik Raymondas Duncanas. Vyruos vargiai sužavėtas togos idėja, tačiau visdėlto tai yra priimtinas kompromisas tarp visiško plikumo ir apsišarvavimo švino šarvais.

Jokio kito malonumo tas 30 puslapių atominės komisijos pranešimas neįveda. Ten tarp kitko sakoma: „Būtų nerealu galvoti, kad kiekvienas atominės bombos sproginimas sunkiai sužeistų (apdegintų) mažiau kaip 40 ar 50.000 asmenų. Tiek pat bus užmušta“.

Medicininiai patarimai nurodo, kas reikalinga tiems 40 ar 50.000 apdegėliu. Kiekvienas sužeistas yra reikalingas 42 butelių deguonio, 3 slaugių, 2,7 mylių tvarsčio, 36 litrų kraujo serumo, 40 litr. kraujo ir 100 litrų kitokiu skystimui ir eilės kitų medikamentų, kaip morfijus ir tt. Iš to galime spręsti, kas bus atominio karo metu.

WESTERLINGO AFERA

„Die Tat“, Zürichas

Jau daug javiečių kartų laukia savo mesijo, kuris jiems žemėje suvertų rajų. Dabar tas „šventasis karalius“ jau pasirodė. Jo pavardė yra Westerlingas ir jis yra olandas. Jis savo sutrumpintai vadina „Turco“, nes yra pusiau turkiškos kilmės. Westerlingas pažįsta čiabuvių sielą lygiai taip gerai, kaip ir modernų kariavimo būdą. Jis giriasi baigęs britų „žudymo be garso“ mokyklą, ir paskutiniame kare įvykdęs daug svarbių pavedimų (žiūr. LIETUVIO 4 Nr.). Jo duomenimis jis turi 9.000 gerai ginkluotų karių. Savo „imone“ jis įkūręs su 400.000 guldenų kapitalu, tačiau neaišku iš kur jis tuos pinigus pavogė ar gavo. Kiekvienas jo karys gauna į mėnesį 400 guldenų, tuo tarpu Olandijos kariuomenės karys tik 40, o Indonezijos respublikos-25.

Bet ne tik šita Westerlingo „konkurencija“ sudarė galvosūkį Indonezijos Hatto vyriausybei. Be Westerlingo dar yra 10.000 mohamedonų sukilėlių, kurie sudarė savo valstybę valstybėje ir jau renka mokesčius Vakarų Javoje. Nereikia užmiršti ir „bambukinės uždangos“, — kaip jos vardas rodo — nevisai gerai ginkluotos, bet vistiek Maskvos atlingai remiamos. Ji gali būti labai pavojinga, nes Java yra tankiai apgyventas kraštas su daug miestų ir augančia pramone.

Už visą mišrainę Javoje mes turime būti dėkingi pokario britų-amerikiečių politikai, kuri ten pastebėdavo imperialistines užmačias, kur ji neturėjo saugoti savo pačių interesus. Ji buvo nukreipta prieš olandus, kuriems taip ilgai buvo duodami ginklai, iki Indonezijoje abejotini avantiūristai sudarė savo privatines armijas. Tiesiog galima pasakyti, kad Londonas ir Washingtonas prieš olandus varė „nuginkluojančio“ naivumo politiką.

Maocetungo penktoji kolona

Zinoma žurnaliste, Rytų Azijos žinovė Lily Abegg rašo apie Kinijos emigrantų Azijoje:

Tarp Japonijos ir Indijos yra mažiausiai 12 mil. užjūrio kiniečių. Taip jie vadinami dėlto, kad į naujasias tėvynes, neišskiriant nė Indokininjos su Siamu, vyko per jūrą.

Užjūrio kiniečiai yra nepaprastai organizuoti. Vargu ar bėra toks, kuris nepriklausyt vienai iš daugybės profesinių organizacijų, kurios palaiko ryšius su tėvyne. Šiose organizacijose, palaikančiose senas tradicijas, stipriai išugdomas bendruomeniškumo jausmas ir drausmė. Tokio mieste, pvz., buvo trys kiniečių virėjų organizacijos, kurioms jie priklausė pagal savo kilimo vietą. Mano virėjas iš Nankingo vieną dieną buvo areštuotas už azartinis žaidimus. Netrukus pas mane atbėgo Nankingo organizacijos šefas atsiprašyti, atsinešęs naują virėją, o sumitąjį išėmė iš kalėjimo. Ir taip veikia daugybė organizacijų iki medvilnės, arbatos ryžių, juto, „drakono dantų“ (vaistų) arba tekstilės urmininkų organizacijų imtinai. Daugumoje šių organizacijų — žinoma, po begalinį diskusijų — nustatoma ir narių politinė laikysena. Taip pvz. karo metu beveik visose tose vietose, kurias užėmė japonai, jos apsimetė pro-japoniškoms, taip, okupantų įstaigoms net milijonus dolerių „savanoriškai“ suaukojo, tačiau tas jiems nesukliudė tuo pačiu metu nelegaliai į Kiniją išsmugeliuoti dar didesnes sumas.

Sie užjūrio kiniečiai, pagal savo skaičių vaidina ne tik nepaprastai didelį vaidmenį Pietryčių Azijoje, bet turi didelės itakos ir pačios Kinijos vidaus gyvenimui. Dėl savo turtingumo jie visuomet buvo pageidaujamas

D. Britanijos rinkimu prognozas: „Jei snigs“ . . .

„Visai aišku, kad Churchillis neturi jokių perspektyvų tapti ministru pirmininku.“ Amerikiečių žurnalistas G. Kentas tai žino jau dabar. „Rider's Digest“, milijono tiražo amerikinis žurnalas, jį pasiuntė Londonan stebėti rinkimines kovas. Vasario dvidešimt trečiąją, t. y. rinkimų dieną, jis numato grįžti atgal. Jo nuomone, rinkimai neatnešią jokių staigmenų.

Tačiau tik retas anglas drįstų taip drąsiai pranašauti, kaip Kentas. Jis net nustebtų, jei darbiečiams pasisektų pakartoti savo 1945 m. pergalę. Tačiau jį lygiai taip pat nustebintų ir tai, kad tokia laimė nusišypsotų konservatoriams.

Paskutinių Gallup instituto tyrinėjimų rodyklė linksta konservatorių naudai. Šiuo metu pranašaujama: 44% Churchilliai, 41,5% Attlee naudai, 12,5% liberalams, 2% neapsisprendę. Tačiau nuo Gallup pralaimėjimo Trumano rinkimuose niekas rimtai nebetiki jo pranašavimais.

Abi didžiosios partijos, darbiečiai ir konservatoriai, jaučiasi laimėjančios. Tačiau ne be skirtumo. Socialistai iš tikrųjų nustebtų, jei pralaimėtų. Daugelis konservatorių gi nedrįsta net savo širdies gėlmėse tikėtis didelės daugumos.

Transport House, Londono darbiečių centro, užkulisuose laukiamo 45 mandatų peršvaros. Tai nebūtų labai daug. Darbiečių vada turi laukti balsų sumažėjimo savo eilėse. Jie net būkštuoja, jog daugelis jų neišaišalauoti dėlto, kad esą įsitikinę savo partijos laimėjimu. Kiti — kad darbiečių partija nesanti pakankamai socialistinė.

Apie liberalus, kurie tikisi iškilti, nenori kalbėti nei konservatoriai, nei socialistai. Abėji trokštų, kad liberalai iš viso nebūtų, nes Anglija jau esanti dviejų partijų sistemos kraštas. Bet juk ir partijos nemėgsta savijudybū.

Yra dar eilė kitų partijų, kurios bandys savo jėgas: komunistai, nacionalistai Walese, Skotijoje ir S. Airijoje. Be to, dar saujia „nepriklausomųjų“. Bet jų niekas neskaiciuoja.

Partijos nominuos apie 1800 kandidatų. Sarašų įteikimo paskutinė data vasario 13 d. Tačiau tikroji rinkiminė kova prasideda dešimčia dienų anksčiau: vasario 3 d., kada karalius Jurgis paleis parlamentą. Bus rungiamasi dėl 625 vietų. Ligi šiol buvo 640. Skaičių numušė 12 universitetų vietų iškirtimas ir kai kurie pakeitimai rinkiminių apygardų plotuose.

Daugiausia bus kovojama dėl taip vadinamojo „kabančio rinkėjo“, — tokio, kuris nėra prisijęs prie vienos partijos, o visą laiką „kabo tarp abiejų. Rinkimų propagandininkai jam daugiausia pataikauja. Jo dėliai socialistai prie mikrofono pasiuntę nepartinį rašytoją J. B. Priestley. Konservatoriai jį bando prisiviliuoti planuojamu mokesčių sumažinimu.

Rinkiminių mitingų kalbos sukasi beveik vien tik apie vidaus politikos klausimus.

*) 1945 m. liepos mėnesį, balsuojant 75% rinkėjų, darbiečiai gavo 393 vietas, konservatoriai — 200, liberalai — 11, o likusis teko smulkiosioms partijoms, jų tarpe 2 komunistams. Tuo būdu darbiečiai ligi šiol turėjo 61% visų vietų, arba 126 atstovais daugiau, negu visos kitos partijos drauge.

Laisvas ar planingas ūkis? Ar normavimas reikalingas ar ne? Socializmas ar „nuosavybę turinti demokratija“?

Rinkimų rezultatai daug priklausys nuo rinkimines kovos taktikos, radijo kalbų, 15 mil. naujų rinkėjų ir nuo oro. Jeigu vasario 23 d. smarkiai snigs, provincijoje balsuos maža rinkėjų.

Darbiečiams dėkinga proga yra ir partijos sukaktis. Nors iškilmų ir atsisakyta, tačiau penkiasdešimty metų faktas socialistų entuziazmą stipriai pakels. Tuo pasirūpins partijos spauda.

Buv. Attlees privatinis sekretorius Francis Williams, šiuo metu „Observer“ atstovas Washingtono, neseniai išspausdino partijos istoriją: „Fifty Years' March“ (50 metų žygis). Attlee parašė įvadą, Herbertas Morrisonas, partijos strategas, knygos pasirodymo proga pasakė kalbą. „Aš tikiuos, kad ši knyga bus skaitoma ypač jaunosios kartos“, linkėjo jai Attlee.

Partija įsteiga buvo 1900 m. vasario 27 d. vienoje mažoje Londone salėje. Susirinko 129 atstovai iš profesinių sąjungų, socialinių studijų draugijos, mažutės „socialdemokratų federacijos“, ir taip pat mažos „nepriklausomos darbo partijos“. Buvo sudarytas „darbininkų atstovybės komitetas“, kuris po šešerių metų buvo perkrikštytas į Labour Party.

Tačiau iki 1918 metų tikrųjų darbo partijos narių nebuvo: jie priklausė vieni iš keturių minėtųjų grupių. Tas palengvino partijos augimą. Augimas gi praėjo be jokio dramatiško. Visos rezoliucijos, skelbiančios klasių kovą, buvo atmetamos. Tuo būdu darbiečiai laimėjo Anglijos mases. 1900 m. vasario 27 d. delegatai atstovavo 568.000 žmonių, 1945 m. už juos balsavo 12 milijonų.

Williams nurodo 4 vyrus, kurie „daugiau, negu visi kiti, padėjo moderniajam angliu socializmui susiformuoti“. Vienas iš jų buvo

George Bernard Shaw, kiti: Sidney Webb, kuris senatvėje tapo lordu Passmore, žurnalistas Robert Blatch-Blatchford, ir politikas Keir Hardie.

Hardie sugebėjo sujungti partijos ir profesinių sąjungų interesus. „Bet jis nebuvo labai sumanus vyras“, rašo Williams. „Jis net nebuvo išsilavinęs. Iki 17 m. amžiaus jis nemokėjo net savo pavardės pasirašyti. Jis nebuvo nė didelis organizatorius, nė reikšmingas vadas parlamente. Jis buvo pranašas.“

Pranašas mirė per 1. D. karą. Tuo metu jis tikrojo partijos triumfo dar negalėjo pranašauti. Darbiečiai tada žemuojuose rūmuose teturėjo tik 42 atstovus, kurių 27 tik dėlto į ten pateko, kad liberalai atitinkamo se rinkimines apygardose nebuvo išstatę kontra kandidatus.

Jau prieš 1900 metus liberalai simpatizavo darbo sąjūdžiui. Tuo metu buvo vadinami „Lib-Labs“ atstovų, kurie atstovavo darbininkų interesus, tačiau priklausė liberalų partijai. 1923 m. darbiečiai pralenkė liberalų partiją: pirmieji turėjo 191 atstovą, o antrieji — 158. Nuo tų metų liberalų atstovai kas kartą vis labiau mažėjo.

1929 m. Macdonaldo vadovaujama darbiečių partija paėmėsi į savo rankas valdžią, pradėjo suvalstybinti įvairias susisiekimo linijas, aptarnaujančias Londoną. Konservatoriai vėliau jų projektus tęsė.

Pastarosios kadencijos metu (nuo 1945 m.) darbiečiai suvalstybino geležinkelius, anglių kasyklas, elektros tiekiamą, įvedė nemokamą gydymą. Geležies ir plieno suvalstybinimo įstatymai žemieji rūmai irgi jau priėmė. Konservatoriai tikrai jau nevykdys (žiūr. LIETUVIO 3 Nr.).

Jeigu socialistai vasario 23 d. laimės, Attlee liks ir toliau premjeru. Tiesa, Londone jau snibždamas, kad Attlee esąs pavargęs. Tačiau ir apie Churchillį kalbama, kas jis

nenorįs imtis tos naštos. Tačiau abu gandai yra klaidingi.

Bet ir socialistų laimėjimo atveju Bevinas pasitrauks iš užs. reik. ministerijos. Jis pats norėtų likti. Bet juk nėra per daug nuotikinga, kai ligonis — jis serga angina pectoris — ant neštuvų turi būti įnešamas į posėdžių salę, kaip tai atsitiko Colombo konferencijos metu. Kita vertus, jam nelabai ir sekės šiose pareigose.

Jo ipėdiniu, kaip kalbama, Attlee numatys Crippsą. Sir Staffordas yra sumanus, gali gerai kalbėti ir nuo Maskvos pasiuntinybės dienų žino diplomatiją.

Jei Bevinas turėtų pasitraukti, jis mielai norėtų savo kėdėn pasodinti jauną vyrą — ministrį Hectorą McNeilį. Tačiau šis dar perjaunas (g. 1910 m.), kad Anglijoje galėtų turėti perspektyvų.

Ir sveikatos ministeris Aneurinas Bevanas, kresnas angliakasio sūnus ir kairiojo partijos sparno vadas, norėtų ateiti į Downing-streetą (užs. reik. ministerija). Ten jis pasikviestų patarėju ir riaušinininką Crossmaną. Tačiau Attlee to nenori.

Jei laimės konservatoriai, užsienio reikalų ministerija teks vienam žmogui, kuriam tenai viskas pažįstama. Tačiau jis — ne Anthony Edenas. Jį Churchillis norėtų padaryti savo padėjėju, kad galimai daugiau darbo galėtų užkrauti ant antrojo partijoje žmogaus elegantiškų pečių. Užs. reik. ministru būtų R. A. B. Butleris. Jis jau lordo Halifaxo laikais atstovavo užs. reik. ministeriją žemuojuose rūmuose ir pasirodė „akmens siena“, kurią atsimušdavo visi kebūs klausimai.

Butleris yra partijos teoretikas. Jis priklauso kairiajam partijos sparnui. Net socialistai jį gerbia. Suolis nuo socialistų kraštutinio dešiniojo Bevino iki konservatorių kraštutinio kairiojo Butlerio nebūtų didelis. (Spiegel)

Arbūzas su slaptais dokumentais

PASAULIO ISTORIJOJE DIDŽIAUSIA SPIONAZO AFERA

Praeitą savaitę New Yorko apygardos teismas pripažino kaltu du kartus davus melagingą priesaiką ir nubaudė 5 m. kalėjimu JAV užs. reik. ministerijos valdininką Aligerą Hissą. Už šios melagingos priesaikos bylos slepiasi didžiausia pasaulio istorijoje šnipinėjimo afera. Aligeras Hissas, buv. aukštasis JAV užs. reik. ministerijos valdininkas, Rooseveltto patarėjas Jaltos konferencijoje (net ekspertas Lenkijos sienų, taigi ir Vilniaus, klausimu), Jungtinių Tautų steigiamosios konferencijos San Francisce organizatorius, vėliau „Carnegie instituto pasaulio tautos išlaikyti“ pirmininkas, kaip šioje byloje paašškėjo, tarp 1930 ir 1938 metų tuometiniam komunistų agentui W. Chamberliui, kuris 1938 m. atsisakė nuo komunizmo ir vėliau pasidarė vienu iš savaitraščio „Time“ redaktorių — išdavė eilę nepaprastai svarbių JAV užs. reik. ministerijos dokumentų, kad šiuos Chamberisas vėliau perduotų Maskvai.

Akmuo buvo išjudintas, kai Chamberis 1948 m. vasarą buvo pašauktas į antiamerikietinę veiklą tyrinėjamosios komisijos posėdį liudininku. Chamberis čia prisipažino, kad jis yra buvęs „apmokamų komunistų valdininku“ ir keletą metų priklausęs Washingtono veikiančiai komunistinei pagrindžio organizacijai. Jis pažįstas ir tos organizacijos vadovybę, maždaug septynis asmenis. Paskui jis tyliai pridūrė: „Jos narys buvo ir Aligeras Hissas.“

Hissas reikalauja įrodymų

Hissas tuoj pat davė telegramą, reikalaujdamas, kad ir jis būtų iškviestas po priesaiką. Jis prisiekė, niekad nebuves komu-

nistu ir Chamberio nepažįstas. 1948 m. rugpjūčio 17 d. įvyko akistata. Chamberis patvirtino, kad jis tą žmogų pažįstas; jis anksčiau vadinesis G. Crosley, tačiau nuo 1936 m. jis jo daugiau nebematęs. Hissas į tai sušuko: „Prašau savo teigimus dar kartą pakartoti!“ Pakartojimas įvyko rugpjūčio 30 d. per radiją. Hissas tuoj pat įteikė skundą, reikalaujdamas 75.000 dol. kompensacijos už garbės įžeidimą. Atrodė, kad komisijai suduotas milžiniškas smūgis.

Iš kitos pusės pasigirdo balsų, kad tuos valdininkus, kurie yra tiek nusipelnę valstybei, reikia neleisti juodinti. Ir iš viso toki „viduramžių raganų procesai“ esą uždrausti. Net prez. Trumanas vienoje spaudos konferencijoje išpėjo dėl „raudonosios isterikos“ ir komunizmo baime išvadino išpūstu burbulu. Demokratai į Hissą žiūrėjo kaip į vieną Rooseveltto epochos žmonių, kuriuos juodindami respublikonai norį sugriauti demokratų autoritetą. Tokiu pat kankiniu laikomas ir Harry Hopkinsas, kuris kaltinamas atominės bombos paslapties išdavimu sovietams.

Bet po to prasidėjo sensacijos. Kai Hissas advokatas paklausė Chamberį, ar šis galis savo kaltinimus įrodyti, pastarasis staiga iš kišenės ištraukė pluoštą pavogtų valstybinių dokumentų, kuriuos jis esąs gavęs iš Hissos. Dar didesnis buvo nustebimas, kai komisijos atstovas nuvyko į Chamberio vilą Marylande ir jį nuvedė prie vieno arbūzo. Šis buvo kiuras, tačiau pilnas mikrofilmų; rinkinys įvairiausių „labai slaptų“ pranešimų iš amerikiečių pasiuntinybių Prancūzijoje, Japonijoje ir Lenkijoje, žinios apie Anglijos karo laivų statybos programą, japonų tikslus Rytų Azijoje ir kt., kas Staliną „draugystės su JAV“ periode nepaprastai įdomavo.

Kieno teisybė?

Nervingumas augo. Visuomenė buvo šiek tiek nuraminta pareiškimu, kad dokumentai, praėjus dešimčiai metų, netekė bet kokios vertės. Nuomonėn dėl Hissos buvo įvairios. Vieni smerkė jį, kiti Judu vadino Chamberį. Visą istoriją gaubė eilė mįslių ir paslapčių.

Tačiau vyriausybė panoro galutinai išsiaiškinti ir atidavė teisman Hissą, kurio išdavystė, praėjus dešimčiai metų, negali būti teisiama, už melagingos priesaikos davimą. 1949 m. liepos mėnesį byla baigėsi. Teismo posėdininkai (8 moterys ir 4 vyrai) negalėjo įveikti tų džiunglių ir galutinai nuspręsti, kas melavo: Hissas ar Chamberisas.

Spalio 10 d. prasidėjo antroji priesaikos byla. Kaltinimą palaikė prokuroras Thomas Murphy, stengdamasis įrodyti dvideišką Hissos gyvenimą. Byla jaudino visą Ameriką.

Perpildytoje teismo salėje dažnai galima būdavo pamatyti žymius asmenis iš prieškarinių politikų tarpo, arba ir iš dabartinių laikų. Daugelis stebėtojų šią bylą vadino dramatiškiausia dvikove visoj JAV teismų praktikoje. Murphy gi sistematiškai ir be jokio nuovorgo statė vis naujus klausimus. Gudriai ir atsargiai Hissas išlaviruodavo pro visus jam pastatytus spąstus.

— Ar nebūtų jums keblu, jei aš paklauskčiau apie savijudystes jūsų šeimoje? — teitavosi prokuroras.

- Ne, — atsakė Hissas.
- Jų buvo dvi: tėvas ir sesuo.
- Teisingai, — atsakė Hissas.

Mrs. Priscilla Hiss

Keturias dienas Murphy nuosekliai tęsė tardymą, kad pasisektų įrodyti savo teigimus. Pagaliau buvo nustatyta, kad dokumentų nuorašai padaryti su Hissos šeimos rašomąja mašinėlė. Jo žmona Priscilla juos perrašė su visomis rašomosios mašinėlės klaidomis, kurios randamos bet kuriame laiške.

Priscillai iš viso priskiriama didelė rolė. Visuomenėje ji laikoma užsimaskavusia komuniste, kuri savo vyrą sukursčius išdavystėms. (pabaiga 3 psl.)

Amerikos balsas bus lietuviškai

Kongresiniai ir Valstybės Departamento sluoksniai painformavo ALT, kad Valstybės Departamento samata sekantiems biudžeto metams, kurie prasideda 1950 m. liepos mėn., numato lėšas Voice of America efektingumui praplėsti tarp kitko transliuojant ir lietuvių kalba. Biudžeto Biuras, veikiąs prezidento įstaigos žinioje, šią samatos dalį jau patvirtino ir netrukus reikala svarstys Kongreso komisijos. Artimiausiu laiku reikala nagrinės Atstovų Rūmų Appropriation Committee, Pakomisija Valstybės Departamento Reikalams. DIRVA

Dokumentai apie sovietų veiklą Kinijoje

Washingtonas (Exchange). JAV užsienio reikalų ministerija, atsakydama į Višinskio teigimą, kad Achesono pareiškimas, jog sovietai nori sau pasiimti keturias šiaurės Kinijos provincijas yra „baisus niekšingas melas“, paskelbė eilę dokumentų iš kurių matyti, kad sovietai šiaurės Kinijoje, kaip ir savo valdomoje Europos dalyje turi gausius kariuomenės dalinius. Didelė Mandžūrijos pramonės sritys dalis yra jau dingusi už tolimųjų rytų geležinės uždangos. Visos Mandžūrijos policijai vadovauja sovietų instruktoriai. Mandžūrijos valituja ir ūkis yra visiškai izoliuoti nuo likusios Kinijos. Vidurinėje Mongolijoje ir Sinkiangs sovietų įtaka yra kiek silpnėję. Dabar sovietai „prašo“ jiems leisti laikyti kariuomenę Sinkiangs. Mongolų liaudies respublika praktiškai jau yra įjungta į Tarybų Sąjungą.

320 milijonų respublika

New Delhi (Reuteris) Sausio 26 d. buvo paskelbta Indijos respublika. Ją sudaro 28 atskiros valstybės bei Andamanų ir Nicobarų salynai. Parlamentas rinkimais įvyks sekančią žiemą. Iki to laiko įstatymų leidėjo pareigas eis steigiamasis seimas.

1947 m. rugpjūčio 15 d. pasibaigė britų Indijos imperijos egzistencija ir visos jos funkcijos perėjo „pagal programą“ ir visai taikingu būdu abiem ipėdinėm: Pakistano ir Indijos dominijoms. Tas įvykis, o ir už pusės metų — 1948 m. sausio 30 d. sekęs „Indijos tėvo“ Mahatmos Gandhi nužudymas, daugelį stebėtojų privertė į milžiniškos Indijos subkontinento ateitį žiūrėti su labai didele abejojine.

Tuo tarpu Indija nebuo dar vieną žingsnį toliau keliu, vedančiu iš dominijos į didžiulios valstybės pozicijas. 1949 m. balandžio mėn. Londono commonwealth konferencijoje Indija paskelbė pasirenkanti naują valstybės formą — respubliką, tačiau nepaisant to pasilikio commonwealth. Toks paradoksas įmanomas tik britų teisiniu tradicijų įtakoje. Mat, commonwealth valstybės rišo tik vieną labai dekoratyvinę jungtį — Anglijos karalius. Dabar ir tas paskutinis simbolis panaikintas — tačiau commonwealthas pasilikio, nes turima bendrų interesų, kas, žinoma, yra svarbiau negu simboliai.

Šių metų sausio 26 d. New Delhi buvo iškilmingai paskelbta Indijos respublika ir kartu jos konstitucija. Keletą dienų prieš tai buvo išrinktas ir pirmasis naujosios respublikos prezidentas — Dr. Rajendra Prasad. Sausio 26 d. jis buvo prisakdintas „Government House“ — buv. anglų vicekaralių rezidencijoje. Vėliau dvi dienas buvo švenčiama.

Naujoji konstitucija yra trijų metų darbo vaisius steigiamojo seimo, kuris susirinko 1946 m. gegužės 9 d. 1949 m. lapkričio 26 d. priimtoji konstitucija yra Vakarų konstitucijų mišinys, persunktas Indijos reikalavimais. Speciali komisija išstudijavo JAV, Anglijos, Kanados, Australijos ir Šveicarijos konstitucinius nuostatus, ir juos pritaikė Indijai. Pati konstitucija yra labai ilga — 395 str.

Indijos respublika yra federacija su centralistinėm tendencijom. Jos parlamentas daugiau primena britų, negu amerikiečių. Jį, būtent, sudaro dveji rūmai: „House of People“ atseit liaudies rūmai — seimas, ir „Council of States“ — valstybės taryba. Pirmuosius rūmus — seimą — sudarys apie 500 atstovų, pagal principą, kad 750.000 gyventojų atitektų vienas atstovas. Antruosius rūmus sudarys 250 atstovų, kurios iš dalies skirs prezidentas, kitus siųs atskirų kraštų seimeliai. Abiejų rūmų gali siųsti įstatymus, tačiau visus finansinius klausimus ir biudžetą svarsto tik vieni liaudies rūmai.

Federacijos prezidentas renkamas penkiems metams abiejų rūmų kartu. Išimti sudaro tik pirmasis prezidentas, kurį išrinko steigiamasis seimas. Prezidentas gali būti neribota kartų perrenkamas. Jo teisės primena JAV prezidentą. Jis yra vyr. kariuomenės vadas, parlamentui atstogaujant jis gali leisti įstatyminius dekretus, gali paskelbti bėdos būklę. Jis skiria atskirų kraštų gubernatorius ir federacijos ministerį pirmininką. Tačiau visus šiuos veiksmus jis atlieka su ministerių kabineto žinia, tuo jis skiriasi nuo JAV prezidento. Tiesa, konstitucijoje nėra įsakmiai pasakyta, kad prezidentas būtina turi sekti savo ministerių patarimus, tačiau, aplamai imant, laukiama, kad čia nusistatys ta pati praktika, kaip ir Anglijoje, kurios karalius veikia tik ministeriams patarus. Indijos ministrai yra atsakingi parlamentui.

Federalinės vyriausybės ir atskirų kraštų vyriausybių kompetencijos skirstomos į tris kategorijas. Viena jų išskaičiuoja federacijos kompetencijas, būtent, valstybės gynybą, užsienio politiką, pilietybės klausimus, pašto reikalus, geležinkelius ir laivyninkystę, aviaciją, radiją ir atominę energiją. Antrasis sąrašas nurodo atskirų kraštų kompetenciją: teisingumas, policija, savivaldybės, viešieji sveikatos ir švietimo reikalai. Trečioji kategorija apima ir federacijai ir atskiram valstybėm priklausančias teises: baudžiamos teisės, vedybų ir skirtybų, prof. sąjungų ir socialinės politikos srityse. Neišvardinti reikalai atitenka federacijos kompetencijai.

Liaudies rūmai renkami visuotinai. Rinkė-

jai visi 21 m. sulaukę vyrai ir moters. Visos Indijos kastos, panaikinamos, jų žemiausiai, vad. „neliečiamiesiems“ rezervuojamas tam tikras vietų skaičius. Šitas nuostatas yra labai reikšmingas, nes praktiškai dar iki šiol Indijoje gyventojų dalinimasis į kastas, luomus, dar buvo gyvas. Tuo labiau, kaip kad pastebėjo prezidentas Dr. Prasad, bendras Indijos federacijos skaičius (ir išskyrus Pakistaną) vis dar yra didesnis už bendrą Europos (be Rusijos) gyventojų skaičių. Būtent, Indijos Unija turi apie 319 milijonų gyventojų. Europa — 317. — Parlameta rinkis, bent turės teisę rinkti, 160 milijonų žmonių. Faktas, kad federalinė vyriausybė palyginti lengvai susitvarkė su 600 atskirų kunigaistijų — valstybių, išskyrus dar neišspręstą Kasmiro problemą, — teikia vilties, kad jau ir ateityje pasiseks susitvarkyti su kitomis vienyci kliudančiom problemom, nepaisant to, kad jos gyventojai kalba 400 tarmių ir todėl oficiali kalba artimiausiems 15 metų palikta . . . anglų.

„Neturtingiausi turi jausti, kad tai yra jų kraštas, ir kad jie turi tikrą balsą jos tvarkyme“ — tie Gandhi žodžiai buvo steigiamojo seimo tikslas. Konstucinės komisijos pirmininkas buvo „neliečiamųjų“ t. y. pačios

žemiausios kastos, su kuria kitom bendrauti draudžiama, vadas Dr. Ambedkaras. Ir respublikos prezidentu išrinktas Gandhi vyras Dr. Rajendra Prasadas, 65 m. amžiaus, iš profesijos advokatas, prie Gandhi sąjūdžio prisidėjo jau 1917 m. Kelis kartus buvo anglų kalinamas. Buvo Indijos kongreso partijos pirmininku. Kaip steigiamojo seimo pirmininkas pasirodė turįs nemažą priešingų pažiūrų suderintojo dovana.

Indija yra tikrai reikalinga gabių vadų. Kaip teisingai jos ministeris pirmininkas Nehru pabrėžė Colombo commonwealth konferencijoje, Azijoje pasireiškė galingos dinaminės jėgos. „Mes turime suprasti užpakalyje jų gludinčias priežastis — sakė jis toliau — Viena iš tų buvo politinės laisvės troškimas. Azija atgauna savo teises po dviejų ar trijų šimtų tamsumos metų. Teisingai ji tada pateko į dynaminių ir stipresnių jėgų valdžią . . . Bet dabar Azija kyla iš tos tamsumos į viršų, ir todėl tas kilimas atrodo toks audringas.“

Tuo tarpu raudonasis potvynis artėja prie Kinijos sienų. Juk už Burmos ir Tibeto, į kuriuos kėsina Maocetungas, jau rasime Indiją.

Hongkongo paslaptis

(Atkelta iš 2. psl.)

Hongkongo nepasitenkinama vien žaliavų ir pusiauafabrikių tiekimu komunistams. Anglai jiems dideliais kiekiais siuntė ginklus ir šaunmenis — žinoma tuos, ant kurių nebuvo ženklų „Vickers“.

Zinant visa tai, komunistų žaibinis žygis darosi kiek suprantamesnis ir aiškėja, dėl ko anglai taip skubėjo pripažinti Maocetungą. Dar ir šiandien Hongkongo sandėliuose yra daugiau eksportui skirtų prekių, negu kada nors laisvojo uosto istorijoje buvo. Todėl suprantama, kodėl Kanton kritimas Hongkonge viešai buvo laikomas laimėjimu. Čia jau viskas buvo paruošta atnaujinti susisiekimą su Kwantungu, kuris šiandien komunistų kontroliuojamas.

Jeigu šiandien anglai jau nori nutraukti santykius su Ciangkaišeku, tai priežasties reikia ieškoti tame, kad toks lūžis anglams duotų galimybę reikiamu atveju ginklu gintis nuo Ciangkaišeko laivų ir lėktuvų, veikiančių iš Formozos. Žinoma, tuo atveju Ciangkaišekas būtų laikomas sukilėliu generolu, ir galėtų būti puolamas anglų laivų ir lėktuvų.

Tikroji problema

Tačiau tikrasis klausimas taip skamba: ar amerikiečiai, kurie ligi šiol nebuvo linke draugauti su komunistais ir uždarė savo konsulatą (anglų konsulatui buvo toki malonūs, kad amterio atstovauti amerikiečių interesus) — ar amerikiečiai ir toliau nerodys rūšios minos šiam anglų žaidimui.

Anglų spauda, anglų propaganda šia prasme dirba pilnu tempu. Amerikiečius stengiamasi įtikinti, kad Maocetungas esąs būsimasis Tito.

Tačiau iš tikrųjų jau šiandien kai kurie faktai kalba prieš šią galimybę. Bet, kita vertus, geopolitinės priežastys, ypač nepaprastas naujosios komunistinės teritorijos didumas, gali kartais ir privesti prie to, apie ką anglai sapnuoja.

Anglų laikraščiai, ypač „Economist“, vis iš naujo įrodinėja, kad raudonojai Kinijai reikią mašinų, technikų ir žaliavų, o ypač laivų, o tai anksčiau ar vėliau priversią bendradarbiauti su Vakarais.

Tikra yra tai, kad toks bendradarbiavimas, kiek jis liečia Angliją ir raudonąją Kiniją, šiandien jau vyksta plačiu mastu.

Ligi šiol, kaip atrodo, amerikiečiai šiuo bendradarbiavimu per daug nesizavėjo. Vienu kitu atveju užs. reik. ministerija pareiškė net nepasitenkinimą. Bet ideologinės amerikiečių pozicijos nėra per daug stiprios. Nes jie juk pastaraisiais metais vis pasisakydavo už britų kolonijų išsilaivimą, o tai anglus vertė dairytis naujų rinkų, ir būtų sunku protestuoti, jei anglams Kinijoje kds nors pasisektų. Net jeigu ir anglų laimėjimai veiktų prieš JAV tebeprapažįstamą Ciangkaišeką.

Iš Lietuvos gyventojų atėmė grudus

Boševikų spauda paskelbė tokio turinio telegramą draugui Stalinui: Maskva, Kremlius.

TSR Sąjungos Ministerių Tarybos Pirmininkui draugui Josifui Visarionovičiui STALINUI.

Džiaugiamės pranešdami, Jums, brangus draugas Stalinai, kad Lietuvos TSR kolūkiai, tarybiniai ūkiai ir valstiečių ūkiai pristatė valstybei viršum plano 1 milijoną 121 tūkstantį pūdų grūdų ir prieš laiką įvykdė valstybinius bulvių, vilnos, kailių ir kailių žaliavos paruošos planus.

Grūdai, bulvės, vilna ir kailių žaliava valstybei tebepristatoma.

(pas) A. Sniečkus, M. Gedvilas, Andriejevas, K. Liaudis, A. Augustinaitis.

Kiek visokių Lietuvos ūkio gėrybių Maksvai atiduota „pagal planą“, telegramoje neminama.

Nuo valgio atliekamu metų per Velykas išklysdavom į Bonegillos apylinkes. Iš visų pusių akiratį dengė kalvos, tik į šiaurės rytus dunksojo slėnyje tamsus miškas, pasibaigdamas taip pat aukštumomis, kurių negalima pavadinti kalnais. Tai yra ilgiausios (1500 mylių) Australijos upės Murray slėnis. Per ganyklas eina meksfaltuotas plentas, o šalikelėse vienu kitur išsiikša avių agintojo pirkelė. Niekuomet nešenujamose žolėse ant kalvelės prisigūžęs mūro ar lentų nameliūkštis, kartais dar prie jo koks iš dėžių ir surūdijusių skardos lapų sudurstytas pastatėlis ir sudaro tai, ką mes vadintumėm sodyba. Dažnai toji sodyba net tvora neaptverta, be jokio krūmokšnio ar medelio. Tos rėtai sutinkamos pirkelės neišblaško dykumės išpūdiu, nedominuoja apylinkės, bet, atrodo, stengiasi kuo toliau pasislėpti nuo viešų akių. Dengtos verandos, nematytos arba dvylos karvės, jautčiai, kurie nelabai vertina žmogaus draugystę ir nepasitvarko su žmogaus prievartais.

Vieni emigrantų grupelė, kuri, matyti, Vokietijoje buvo išsigijusi juodojo jautčio skerdimo praktika, galvon šovė idėja, žiūrėję ir tas neskačiuojamas raguočų kaimėnės, be priežiūros besiganančias dienę ir naktį. Tie išmoringi vyrukai paskerdę

„Kominformacijos“

Koichožinė sąžinės sąskaita

— Gižų tarybinio ūkio skyriaus vedėjas Valaitis savavališkai paėmė tarybinio ūkio veislinį eržilą — reprodكتورių ir taip pradžioje ant jo dieną ir naktį jodinėti, jog nujodinėtas reprodكتورius negalėjo net savo uodegos panešti.

— Tarybinio ūkio skyriaus vedėjas Valaitis, savo nuosavas kiaules šėrė tarybinio ūkio pašaru.

— Skyriaus vedėjas Valaitis savavališkai mainė su egiūliu tarybinio ūkio avizais ir beržines kartis.

— Brigadininkas Smitas imdavo iš Valaitio sandėlio raktus ir čia, be vedėjo, išduodavo grūdus ir t. t.

Ministerijos atstovui nuvykus į vietą ir patikrinus Valaitio darbelius, skundas pasitvirtino. Tačiau Valaitis liko „sausas“, tarytum nieko bloga nebūtų įvykę“. (T. 283).

Silutės sviesto ir sūrį įmonės direktorium buvo paskirtas iš „brolisčių“ respublikų atvykęs drg. Kutkovas. Kaip skelbia „Tiesa“, jis „savo tarnybinių padėčių panaudojimo įvairioms sukybėms ir asmeniškam pasipelnymui“. Revizija nutarusi Rutkovą iš darbo pašalinti be teisės vėl sugrįžti į tarnybą ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Jis taip pat išmestas ir iš komunistų partijos. (T. 49. XII. 31)

Sriubai su mėsa

Jau pati „Tiesa“ kritikuoja Klaipėdos miesto valgyklų valgių sąrašus (meniu). Esą Klaipėdoje galima gauti ir tokių patiekalų, kaip „sriubai su mėsa . . .“

Politrūkų sveikinimai

Beveik visose stovyklose kai kurie mūsų tautiečiai Naujųjų Metų proga gavo iš TSRS repatriacijų karininkų sveikinimus. Vienas iš mūsų rankas patekęs sveikinimas taip atrodo: parašytas atviruke, kurio vienoje pusėje Rygos miesto valdas su Latvijos Laisvės stovykla, kitoje gi pusėje neišlavinto žmogaus rasųsena lietuviškai parašyta: „Sveikinu Jūs ir Jūsų šeimą su Naujais 1950 metais ir linkių Jums, greičiausio sugrįžimo į Tarybinę Lietuvą. Tar. Rep. Karininkas Braunšvaige“.

Šv. Raštas dovana Stalinui

Tokia antrašte „Augsburger Katholische Kirchenzeitung“ Nr. 4, sausio 22 d. patalpi-no žinutė apie padovanotą šv. Raštą Stalinui. Laikraštis rašo: „Tarp gimimo dienos dovanų generalisimui Stalinui buvo, kaip tik ką paaiškėjo, ir vienas katalikiškas šv. Raštas anglų kalboje. Viena jauna ponė iš Chicago, kuri su savo vyrų pabėgė iš Rusijos, šia nepaprastą dovana raudonajam diktatoriui gimimo dienos proga nusiuntė paštu. Vieno reporterio paklausta dėl jos pasielgimo, ši iš Lietuvos kilusi moteris paaiškino: „Krikščioniška yra atleisti mūsų priešams. Aš meldžiuos, kad Stalinas paskaitytų Jėzuso žodžius. Jis iš jų patirs, kad Dievo Išmintis yra didesnė, negu atomo bomba. Aš meldžiuosi, kad Stalinas pasidarytų tikintis į Dievą ir tuo būdu apsaugotų mus nuo naujo karo ir save nuo tokio likimo, kokio susilaukė Hitleris.“

Kanadoje išėina TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI praneša, kad tos lietuviškos pavardės yra Gražina Simkutė. CHICAGO HERALD AMERICAN tam paminėti išspausdino net ilgą vedamąjį su Stalinu ir Simkutės atvaizdais.

Abūzas su slaptais dokumentais

(Atkelta iš 2. psl.)

Svarbiausias liudininkas ir šį kartą buvo Chamberis. Jis priešais patvirtino, kad Hissas 1937-38 m. jam įteikėjęs slapčius dokumentus, kurie turėję būti persiųsti Maskvai. Gynėjas bandė dviejų psichiatrų pagalba įrodyti, kad Chamberis esąs psichopatas. Kad būtų galima sugriauti jo parodymus, tačiau teismas patikėjo Chamberiui ir Hissą nuteisė už dvigubą priešais su lauzymą, o tuo pačiu už didžiausią visoje istorijoje špionažo aferą.

Tačiau neišaiškinta dar daug aferos užkulių. Ypač, kad ir Chamberio praeitis nėra šviesi. Ar Hissas tikrai buvo didelis šnipas? Jis nė nemirktelėjo, kai teismas paskelbė sprendimą, tačiau apeliaciją įteikė.

Po bylos

Taip laikinai baigėsi pusantrų metų trukusi byla. Tačiau dar daug šios aferos užkulių liko neišaiškinta. Juo labiau, kad ir Chamberio praeitis nėra šviri. Ir jis šios istorijos pasėkomis nesidžiaugia. „Times“.

kuris jam už redaktoriaus darbą mokėdavo 30.000 dol. į metus, jį pavarė, nes paaiškėjo, kad jis buvęs ne tik išitinkęs komunistas, bet ir apmokamas sovietų šnipas. Hissas gi ir toliau neigia savo kaltumą. Jis įteikė apeliaciją.

Ironiška, kad buv. antiamerikinės veiklos tyrinėjimo komisijos pirm. sen. Thomas, kuris pirmas tą reikalą „iškniso“, savo vėlyva pergale pasidžiaugti tegali . . . kalėjimo celėje. Jis nubaustas už valdinio pinigų išaiškovimą.

Niekas negali prikišti, kad byla buvo šališkai išspręsta. Tačiau būdinga, kaip suinterestotieji sluogsniai skuba iš tos bylos susikrauti sau kapitalą. Prokuroras sveikinimo telegramomis verste užverstas. Trummas puolamas, kad savu laiku kongreso komisijos veiklą pavadino rinkimų manevru. Ta proga reikalaujama pradėti griežtą valdininkų skyringą, teigiama, kad vyriausybės aparatas ir šiandien pilnas nepatikimo elemento.

Pulgis Andriusis

Copyright 1949 by Herbert Eisentraut. Tübingen

Australizacijos stovykla

IŠ RASOMOS KNYGOS „AUSTRALIJA KVIEČIA“

Aišku, tie juokai lengvatikiams atvykėliams buvo aliejus ant nervų lempos. Tik kai vėliau pamatė, kad tu lazdelių primėlyta visur pamatėse, jos buvo perleistos vaikams pažaišti. Gyvačiu, kaip toliau matysim, Australijoje visur knibžda bėti tik ne ten, kur mes ir mūsų pažįstami gyvena. Mano draugas dirbo penkis mėnesius cukraus nendrių plantacijose karštajame Queenslande, tačiau apie gyvates žino tikrai iš kitų žmonių pasakojimų. Tai, žinoma, nereiškia, kad jų maža tėra Australijoje, bet tik ne tiek, kiek ateivio fantazija norėtų, kad būtų.

Nors Velykos čionai rudenį, bet oro atžvilgiu jos buvo tokios saulėtės, šiltos, kaip retai pasitaiko mūsų krašte pavasarį. Buvo ir kiaušiniai, šokoladiniai iškėliai, vaikams pakabinam kieme sūpuokles. Garsiakalbis eukalipto šakose tik retkarčiais sulodavo, lyg apsnūdęs šuva ir tiktai tam, kad praneštų apie pamaldų tvarą arba sporto rugtynes. Aplink didžiulį baraką, kuris šventadienišais ejo bažnyčios pareigas (kitom dienom — kinas ir mūtinė) buvo pristatyta eilės automobilių, nuo 1904 metų modelio iki paskutinio laivo transporto iš Amerikos ar Anglijos. Tai apylinkių australai suvažiavo pasimelsti drauge su emigrantais; ypač pasiklausyti jų giedojimo ir muzikos. Stovyklos baldicijos vadas, žilas senis, visuomet civiliai apsvilkęs, labiau panašus į zakrasti-igną, negu į žandara, žlegindamas skardine dėžute vaikščioja pro bažnyčią, rinkdamas aukas ateivui kunigui, kuris, vos

liežuvi apversdamas skaity angliškai evangeliją, po to ją pakartodamas vokiškai (visiems maldininkams) ir pagaliau — gimtąja kalba (savo tautiečiams).

Po pamaldų pievoje australai įsimašo į emigrantų tarpą, vaišina cigaretėmis, ir jų pirmasis klausimas: kaip patinka Australija? Į šį klausimą retkarčiais atvykėliai atsako neigiamai, tačiau australai, suvaldę savo nepasitenkinimą, pastebi: pamilsai pagyvenęs. Tai natūralūs žmonės, o ypač tie, kurie gyvena provincijoje, kaip ją jie vadina bush.

Svenčių atostogų proga į stovyklą privaziavo pusmetinių ir metinių „australių“, kurie čia tikėjosi surasti giminių ir draugų, o vyrai — pasitikti savo šeimas. Apipilami klausimais, jie šnekėjo naujokams apie darbus, atlyginimus, apie nuodingus vorus ir skorpionus. Bendras išpūdis buvo teigiama. Vienas vyrukas dirbo australu kontinento „Mirusioje širdyje“, didžiojo dykumoj, raketinių bandymų stovykloje. Tai buvo tikras kapitalistas, į savaitę uždirbas iki penkiolikos svarų, pinigine prišikimęs banknotų ir dabar atvažiavęs linksmai praleisti šventes su draugais, tik ką atvykusiais iš Europos. Kitas vaikinąs, gyvenąs kažkur krūminiam miestelyje, sekmadieniais lankas kažkokios sektos bažnyčią, kur parapijiečių prašomas pagiedoti savo kalbą šventų giesmių, užtraukias linksmą liaudies dainelę (Šeriau žirgelį per nedėlę . . .) Po to, girdi, jam visi saką komplimentus, o po pamaldų salėje

vyksta nemokamas kinas, šokiai, duodami visiems nemokami pietūs.

Ypač vienas viduramžis solidus vyras, apsirėngęs kareiviškais marškiniais (dar su antpečiais, kaip čia įprasta), pilnais žydinčiais veidais, dirbęs penkis mėnesius miško kirtimo darbuose, gyvenęs palapinėse, buvo ištikimas pasakotojas, kuris pradedėdavo mūsų barake iki vėlaus vidurnakčio. Jį mes praminėm konsulu. Tai buvo smalsus vyrukas, žinojo viską, o, ko nežinodamas, madagiai pastebėdavo: — Tuo negalėčiau pasakyti, dovanokite!

Dabar jis dirbo kažkur Queenslando miestelyje, garaže, kaip mechanikas, išmokęs šio darbo ten pat, anksčiau „apie tai tiek nusimanęs kiek kiaušė apie debesį, ir gaunąs daugiau atlyginimo negu drauge dirbas naujai iškeptas australu inžinierius. Jau nusiklausęs pirkti sklypą žemės namukui statydintis ir prieš atvažiuodamas Velykoms į Bonegillą būtų pasirašęs dokumentus, bet . . . miestelio šaligatviu einant sklypo savininką įkirtusi gyvatė! Miške jo draugai australai vaikščiodavė basi, su maudyklinėmis kelnaitėmis ir istisus mėnesius niekas ju neturėjęs jokių nemalonumų. Tokia tai Australijos logika.

Tie pasakoriai daugiausia buvo žmonės viengungiai arba laikinai (kai kada ir amžinai) palikę šeimas Vokietijoje. Jie, čionai atvažiavę pirmaisiais laivais, daugiausiai gyvenė klajoklinį palapinių gyvenimą krūmuose ir apie įsikūrimą butuose tarp žmonių nedaug ką galėjo papasakoti mūsų pirmiesiems šeimų transportams, susirūpiusiems kuo greičiau išsprukti iš stovyklinės mizerijos. Bepasakodami, tie žmonės mums demonstravo australu svară, viltingą (žalios spalvos) banknotą su karaliaus galva. Ant varinio peno buvo atmuštas gėgūros reljefas, ant sidabrinio šilingo — avino galva. Pinigai atrodė rimtai, tik avino galva — pagal ju europine simbolika — mums nedarė solidaus išpū-

Už tat laipteliais nusileidus šiaups užtvankos, Murray upės krantuose stajga

Ar ieškotina daugiau svetimybų

Algirdas J. Greimas „Lietuvis“ Nr. Nr. 24—27 išspausdino ilgą straipsnį, pavadintą „Lietuvių kalbos senumas ir jaunavė“, kuriame liečia ypač vieną aktualų šiuo dien mūsų bendrinės kalbos klausimą — svetimybės bei jų lietuvinimą.

Plačiau ir nuodugniau gal teks kitoj vietoj į šį straipsnį atsakyti. Bet jau ir čia nedera pro jį tylomiai praieiti, nes, nors straipsnis nusivokiančio žmogaus parašytas, bet mūsų nuomone, neviena mažiau kalbiškai teisinga vinta jis gali supainioti ir net klaidinti.

Greimas apskritai pabrėžia, kad mes per daug didžiujamės savo kalbos formų senumu, bet nepastebime, kad mūsų kalba tesanti „formavimosi stadijoje“ ir neturinti kiek reikiant priemonių šių dienų kultūrinio lygio gyvenimui reikšti. Nors jis ir sakosi nesąs specialistas, bet pasiūlytą klausimą sprendžia gana iš aukšto (autoritetingai) ir, sakyčiau, išdidžiai moko skaitytojus ir mūsų kalbininkus.

Tuo atžvilgiu mūsų autorius yra nekultus ir net, gali įtarti, į savo uždavinį rimtai nežiūrįs, bent į klausimą toli gražu pakankamai neįsigilinęs. Iš tikrųjų, jis prikiša mūsų kalbininkams (čia jokios išimties neradamas reikalo daryti) per didelį pūrimą — svetimybų vengimą, per didelį kalbos lietuvinimą. Čia autorius turėtų daryti skirtumą tarp kalbininkų: anksčiau to pakankamai nepagrįsto svetimybų vengimo atstovų buvo daugiau, vėliau išlavinti mūsų kalbininkai mokslininkai susidarė paties kalbos mokslo ir mūsų kalbos prigimties duomenimis pagrįstą pažiūrą į skolinis bei svetimybės. Pvz. jei iš senesniųjų imsimė K. Būga, ar mūsų autorius gali įrodyti, kad jis buvo siauraziūris pūristas, kuriuos ir temato Algirdas J. Greimas? Dar daugiau: ar dera rimta, tariama mokslingumo skraiste prisidengus pamokslauti apie skolinių ir svetimybų reikšmės nesupratimą, kai jau kai

kurių mūsų kalbininkų prieš dešimtmetį su viršum ir spaudoje čia aiškiau ir tiksliau pasisakytą, principai kalbiškai, o ne bendrai filosofškai buvo formuluoti? Man rodos, iš straipsnio aišku, kad Algirdas J. Greimas to nežino, neskaite, o tik jaunatvišku įkarščiu atradinėja seniai atrastas amerikais ir lauziasi į atviras duris.

Jei autorius būtų anuos pasisakymus skaitęs galėtume, jei jis turi ką nors dar pasakyti svetimybų klausimu, toliau žengti šios problemos aiškinime. Tuo tarpu dabar jis tenkinasi bendrais posakiais, kurie, mūsų gyvenimui kokiems tik taikomi, gali pasirodyti labai netikslūs arba ir visai netikę. Matyti, tai dėl to, kad autorius yra prisiskaitęs teoretinių raštų, kurie pirmiausia skirti kitoms kalboms (pvz. prancūzų), ir tatoi dabar nori perkelti į lietuvių kalbą, ir jos specialines problemas neįsigilindamas. Pvz. ar galima sutikti su Greimo teigimu, kad lygios vertės ir net „lietuviškumo“ mums yra konceptas ir savoka? Jei tai ir galėtų būti specialinėj mokslinėj kalboj (bet ir tai mūsų autorius turėjo dar įrodyti), tai to jokiū būdu negalima sakyti apie paprastąja pašnekesio, plačiosios visuomenės kalbą. Savoka pastariesiems jau tuo yra geresnė (vien kalbinėmis, o ne tautinėmis akimis žiūrint), kad tai lietuviškos šaknies žodis ir jo etimologinis (kilmės) aiškumas padeda lengviau jo reikšmę suprasti. Antra vertus, argi jau vien autoriaus žeminami lietuviai tėra taip atsilike, nemėgsta tokio peršamojo koncepto? Juk pvz. ir vokiečiai savokai turi pirmiausia Begriff, rusai poniatije, lenkai pojecie.

Toliau, autorius, per daug pamokslaudamas, tik rūstauja už permenką mūsų skolinimąsi svetimybų, bet nepasako tiksliau — kokių svetimybų mums dar reikia. Kai kuriose vietose jis prasitaria, kad mes svetimyboms turime būti liberališkesni. Bet kaip tas liberališkumas turi pasireikšti? Ar čia

reikalinga kokia jų kontrolė, ar čia kalbininkams leidžiama pareikšti kokią dorojamą, normuojamą įtaką? (Iš tikrųjų, kaip minėjau, šios rūšies klausimais kai kurių mūsų kalbininkų palyginti tiksliai jau pasisakytą.) Jei to neišaiškiname, tai galima manyti, kad Algirdas J. Greimas labiau pritarė pvz. 18 a. „Bromos atvertos ing viečnasti“, arba dar neseniai eėjusios Maž. Lietuvių „Lietuvizszkos Ceitungos“ svetimyboms bei skolinimams, arba pagaliau daugelio senųjų JAV lietuvių ateivių kalbai. Mat, čia visais tais atvejais duryš svetimyboms buvo plačiai atvertos... Ypač taip mus verčia manyti Greimo be jokio apsiribojimo tvirtinimas, kad nauji pasiskolinti žodžiai būsią liudininkai mūsų pažangos siekimo. Matyt, Algirdui J. Greimui „Bromos“ kalba rodo didesnį mūsų pažangumą negu Skvirecko šv. Rašto vertimo.

P. Jonikas

Kultūrinė kronika

Jurgis Savickis rašo

Zinomas mūsų rašytojas ir diplomatas Jurgis Savickis šiuo metu gyvena Pietų Prancūzijoje, žemės ūkyje. Kalėdų ir N. Metų proga keletui savaitių jis atvyko į Kopenhagą. Rašytojas yra paruošęs ir netrukus žada atiduoti spaudai naują įdomų dienoraštinio pobūdžio romaną „Zemė Dega“.

Dail. A. Šepetyš pakviestas profesorium į Edmonto universitetą, kur jis nuo pavasario semestro pradės dėstyti ofortą ir medžio bei linoleumo raizymo meną.

Kanadon dail. A. Šepetyš pateko prieš pat parlamento rinkimus Edmonte daugiau dailininkų nebuvo, todėl iš karto gavo daug darbo ir piešė kandidatų portretus. Tačiau rinkimai pasibaigė ir penkis mėnesius teko gyventi be darbo. Tik po ilgo vargo pasisekė įstoti į Kanados dailininkų federaciją, kurios padedamas suruošė parodą ir buvo pakviestas dirbti universitete.

* Jaunas dail. R. Veselauskas, praeitais metais baigęs Meno akademiją Freiburge, pasinaudodamas prancūzų valdžios stipendija, specializuojasi Paryžiuje, aukšt. taikomojo meno mokykloje.

Filosofas Dr. Antanas Maceina paruošė spaudai II—ją žymiai papildytą „Didžiojo Inkvizitoriaus“ laidą. Ją leidžia „Ventos“ leidykla, knyga pasirodys vasario pradžioje ir turės apie 220 pusl.

* Kanadoje neseniai iš spaudos išėjo debiutanto Jono Nevardausko eilėraščių rinkinys „Užrūstinti dievai“; kitas debiutantas Balys Rimsa taip pat baigia ruošti spaudai savo eilėraščių rinkinį.

* Rež. ir artistas Stasys Pilka sausio 29 d. Chicagoje pasirodė su atnaujintu scenos pastatymu „Aušros sūnūs“.

Kultūros fondo Clevelando skyrius kiekvieną pirmadienį rengia paskaitas. Lektorių tarpe: A. Augustinavičienė, I. Malinauskas, Dr. Tamošaitis, Dr. Damušis ir kt.

Sambūris senovės papročiams saugoti įsisteigė Montrealy ir pasivadino Lietuvių Romovus Institutu. Jis imsis tyrinėti, saugoti bei palaikyti tikrus lietuvių senovės papročius, tautosaką, daile ir bendrai atkurti senovės lietuvių gyvenimą. Ji organizuoja dail. A. Tamošaitis, J. Akstinas, B. Pūkelevičiūtė ir Dailės studijos auklėtinės.

Tautosakos rinkimo darbai

Komp. Vl. Jakubėnas, nuvykęs į JAV, Dr. J. Balio pakviestas, drauge su juo apvažiavo daugelį lietuvių gyvenamų vietovių, užrašinėdamas lietuvių liaudies dainas su melodijomis. Chicagoos NAUJIENŲ bendradarbio prašomas, apie dainų rinkimą papasakojo:

— Iš ko išėjo iniciatyva šio viso sumanymo — rinkti ir užrašinėti lietuvių liaudies melodijas Amerikoje?

— Kiek man teko patirti, yra tai grynai Dr. Balio nuopelnas. Dr. Balys dirba Indianos universiteto folkloro skyriuje. Šią vasarą, gavęs šiek tiek lėšų iš American Folklore Society, jis apvažiavo daugelį mūsų kolonijų ir surinko daugiau negu 800 dainų. Dainų užrašymo reikalui truputį lėšų yra paskyrusi Amerikos Lietuvių Taryba.

— Ar yra numatoma visas surinktas melodijas užrašyti?

— Tuo tarpu reikalas liečia užrašymą, tik apie 180 melodijų, kurios yra Dr. Balio atrinktos specialiam tikslui: jis rašo knygą apie baladinio pobūdžio lietuvių liaudies dainas, lygindamas jas su kitų tautų panašaus tipo dainomis. Knyga busianti anglų kalba, skirta amerikiečiams, bet joje busiųjų minėtųjų dainų melodijos su bent pirmo posmo tekstu lietuvių kalba. Dr. J. Balio knyga nagrinės, žinoma, pirmon eilėn dainų teksto turinį, o ne jų melodijas muzikos požiūriu. Tačiau bus atsišvelgta ir į melodijas, duodant jų pavyzdžius.

— Ar pavyko užrašyti visas atrinktas melodijas?

— Per savaitę, dirbant kasdien apie 6 val., užrašėm 129 melodijas. Likusioms užrašyti teks dar kartą nuvykti vasarą. Šiaip darbas buvo labai malonus ir įdomus. Medžiaga buvo gerai paruošta; melodijų užrašymo mašina, kuri registruoja dainas ant kaspino, jas perdavė labai aiškiai. Melodijos ir tekstai yra Dr. J. Balio suklasifikuoti pavyzdžingai tvarka.

— Ar Indianos universitetas kiek prisidėjo prie to darbo? Iš viso, ar Dr. Balys yra pakviestas į šį universitetą kaip lietuvių tautosakos žinovas, ar kaip bendrojo folkloro specialistas?

— Kiek teko patirti, tai Dr. Balys buvo pakviestas į Indianos universitetą kaip žymus visuotinio folkloro specialistas. Jam tenka atlikti įvairiausias šios srities mokslinio tyrinėjimo uždavinius. Kartu universiteto folkloro skyriaus vadovai rodo susidomėjimą ir lietuvių folkloru. Sumanymas rinkti lietuvių liaudies melodijas buvo sutiktas palankiai; buvo paskolinata melodijų užrašymo mašina, o dabar, jas fiksuojant popieriuje, universiteto muzikos mokykloje buvo tam darbai suteikta patalpa.

— Ką galėtumėt pasakyti, p. kompozitoriau, apie pačias melodijas?

— Jos yra nelautai įdomios. Reikia turėti galvoje, kad Dr. Balio knygai panaudotosios melodijos buvo jo atrinktos ne pagal muziką, bet pagal tekstą. Nepaisant to, buvau tikrai nustebęs, kiek daug senoviškų, originalių melodijų teko užgirsti. Žinoma, dainininkės, jas įdainavusios, yra jau pagyvenusios moterys, kurios šias dainas prisimena dar iš savo tėvynės. Savotiško išpušio man sudarė ir tas faktas, kad su liaudies melodijų užrašymo darbu man pirmą kart teko susitikti ne Lietuvoje, bet Amerikoje, Lietuvoje būdamas su dideliu susidomėjimu sekiau Tautosakos Archyvo darbą, kur buvo surinkti dideli lietuvių melodijų lobynai, bet man pačiam nebuvo teko tuo užsiimti.

— Ar manote pats panaudoti šias melodijas savo kūryboje?

— Dr. Balio leidus, esu nusirašęs apie 40 melodijų, kurios mane ypatingai suįdomino muzikos požiūriu. Jei laikas bei aplinkybės leis, tai manau jų kai kurias aranžuoti che-ru, ar solistams.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Nuo Kolokolnikovo pas Kolokolnikovą

Gyd. V. Lapinskas, Vilniaus U-to vyr dėstytojas, „Tiesos“ Nr. 283 rašo:

„Praeitą žiemą gyvenau šaltame bute (Petro Cvirkos skg. 8/9—4), nes krosnis, nežiūrįnt mano daryto remonto, buvo netinkama naudojimui. Remontu rūpinąsiai jau nuo pavasario. Gegužės 6 d. parašiau namų valdytojų Kolokolnikovui pareiškimą, kad sutvarkyti krosnį. VIII 20 parašiau antrą pareiškimą, bet ir šis liko be atgarsio. Tada kreipiausi į Vilniaus miesto VK pirm. pavad. drg. Naumovą, kuris patarė pirma kreiptis į Stalino rajono VK pirmininką drg. Maticuką. Drg. Maticukas mano pareiškimą perdavė Stalino rajono butų skyriaus v-kui, šis inspektorius, o inspektorius... namų valdytojų Kolokolnikovui, kuris nusistatęs mano bute remonto nedaryti. Tuo mano skundo kelionė pasibaigė. Po to parašiau pareiškimą VK p-kui ir įteikiau drg. Naumovui. Šis mano pareiškimą persiuntė drg. Maticukui, kuris įsidėjo į stalčių. Pasiteiravus atsakė, kad šandien ateis komisija pas mane į butą. Per tas 2 dienas specialiai komisijos laukiau, bet nesulaukiau. Komisija iš viso neatėjo. Po to vėl nuėjau pas drg. Maticuką, o jis man atsakė, kad krosnis bus atremontuota iki 15 spalio. Bet to nepadarė. Tuo tarpu parvežtoji iš ligoninės žmona su vaiku šaltame, nekūrentame

bute susirgo, teko samdyti kambarį pas kitus žmones, pervežti ten savo sergančią žmoną ir sergantį vaiką, o pačiam sėdėti ir laukti. Gal gi drg. Maticukas kada nors prisimins mano skundą. Bet jis liko užmirštas, nors ir dar kelis kartus nuėjau pas drg. Maticuką. Jis žadėjo reikalą sutvarkyti, bet paskui, pavadė tai inspektoriumi. Aš laukiau ir nesulaukiau nei inspektorius, nei namų valdytojo Kolokolnikovo, o krosnies nėra, kambariuose šalta, žmona su vaiku pas kitus gyvena...“

Maskoliška uniforma mokiniams

Bolševikų valdžia įvedė naują uniformą Lietuvos TSR amatų mokyklų mokiniams. „Tiesa“ atspausdino paveikslą, kuriame vaizduoja Lietuvos moksleivius, apvilktus tokia uniforma. Uniforma yra visiškai maskoliška ir, jeigu nebūtų parašo apačioje, manytum, kad tai yra ne kas kita, kaip NKVD-istai.

Neužmiršta gen. Raštikiū

„Tėvynės Balsas“ Vilniuje kiekviename savo numeryje vis rašo apie „Tėvynės išdavikus ir karo nusikaltėlius“. 13-sis numeris paskirtas mūsų buv. kariuomenės vadui gen. St. Raštikiui. Čia generolas išvardinamas išdaviku, fašistu, lenkomanu ir kitais vardais.

atsiduri nedirbtinės gamtos glėbyje. Palikus užvingio vandens krioklio trenksmus, eini eukaliptų mišku, o upė srovėna per pajuodusius nuvirtusių medžių kamienus, šakų rezginius, gyslotus akmenis. Čia net baidare plaukti būtų neprotinga. Srovėje, mažai kuo išsiskirsdamos iš suanglėjusių medžių šakų plaukioja juodosios gulbės, meškeriodamos ilgiais kaklais, nekreipdamos dėmesio į žmogų. Saulesė goglinėja ilgakojai paukščiai, pakyla panikiškas ančių pulkas. Miške medžių pažemais nežalia joks krūmas, visur gryną žemę, išskanioti kraklių urvais, kuriuose, sako, mėgsta ant gatavo prisiglausti ir gyvatės, todėl mokytojo pirmas patarinimas emigrantų vaikams: nerasti rankomis urvų!

Toliau upė išsilieja pievomis, šakojasi, pati savo nuomone pasirinkdama kur patogesni keliai, nerūdamą jokių žmogaus nurodymų. Jeigu netvarka yra gamtos įstatymas, tai jis čia randa geriausią pasiteisinimą. Miške išbarstytos duobės, kartais sausos, kartais vandeningos, prižėlusios ajarų. Tai australiškai vadinami billabongs, o šventadienio ekskursantai — bilabongininkai, vienas iš nedaugelio čiabuvių juoduok žodžių, perėjusių į anglų kalbos žodyną. Šiose vietose gyvena jau ir Australijoje retenybė virtęs ančišnapiš, kurį, girdi, sunkiau pamatyti, negu savo galvos pakaušį.

Grįžę prie užtvankos ir persikėlę į antrą upės krantą, persikėlėme į Viktorijos, ir New South Wales valstybę. Čia, kur pastatytas betongigantas, prieš šimtą dvidešimt penkis metus Murray upę perbrido pirmas baltasis žmogus. Tai buvo Jurne ir Lovell'o ekspedicija, kuriai atminti ant kalnelio iškeltas cementinis obeliskas, o užtvankos įrengimas paskelbtas gamtos apsaugos stotimi, kur nesaugomi tikrai kraklikai. Gražiems vaizdams stebėti ir istoriškai susikaupiti įrengta mašinoms sustoti aikštė. Nors tai ir buvo Velykos, bet išlytųjų nebuvo nė gyvos dvasios.

Visur tylu, kaip ir prieš baltojo žmogaus įsikurtuves.

„Tai dabar pabėgosit“ įspėjimas buvo pradėtas vykdyti tuoj po Velykų. Muitininkai, kurie mūsų nė plauko nepalietė Melbourne, turėję pakankamai laiko atsivytį mus iki Bonegilios dabar kvietė atsilankyti į plačią vieno kazino barako vėrandą, kur sumestas gulėjo emigrantų rankinis bagažas. Du žili seneliai, išsivilkę švarkus nerodė didelio susidomėjimo ateivių daiktais, ant akies paprašydami atrinkti tai vieną tai kitą lagaminą. Kai kurie keliečiai visai nėjo į mutinę ir, palaukę kol šie nemalonusi žinybos valdininkai nueis gerti arbatos, tiesiog išsinešiojo daiktus į barakus. Žilaplaukiai tarnautojai klausinėjo, kaip patinka Australija, paklausti, pasakojo, kiek uždirba viršvalandžiu, ką veikia jų vedę vaikai. Vienas patriotiškas lenkas aiškino jiems, ką reikią aukščiausio Australijos kalno Mount Kosciūsko pavadinimas.

Daug kruopščiau buvo persijotas sunkusis bagažas, kuris gulėjo pakrautas bažnyčios barake. Čia muitininkai buvo skaudžiai formalūs, su geležinėmis štangomis atplūpėdami dėzes, į kurias kartais galėjo tilpti nedidelio fabrikelio įrenginiai. Čia buvo sudėti dentisčių kabinetai, filmavimo aparatūros, muzikos instrumentų komplektai, motociklai, suvamosios mašinos. Čia buvo ir maišai bulvių, šiltos kešionės metu gražiai sudugysiu čia buvo maišai miltų, kuriuose vizgėjo kirminai, čia buvo supelėjusių duonos sausainių „juodai dienai“. Kitose dėžėse atidarydavo surūdijusių vinių, vielos ritinių, arklams kaustyti pasagų. Išskyrus ekstremistinius atvejus pesimistai šį sykį laimėjo. „Vieno portfelio rankoje“ šalininkai bankrutavo, Vokietijoje į visas puses išbarstė namų apyvokos reikmenis, nes čia reikėjęs optimizmą brangiai apmokėti. Muitininkai žiūrėjo, kad dentisto kabineto savininkas būtų tikrai dentistas, o

akordeono valdytojas turėjo šį tą pagroti iš savo repertuaro. Neteko girdėti, kad kas būtų konfiskuota, nors buvo keletas daiktų apmuntai „išsimokėtinai“.

Po bėgynių vakare susirinkus barake, teisininkai emė domėtis, kas mes tokie esame. Buvo konstatuota, jog mes esame Australijos bedarbiai ir kaip toki gauname savaitinę nedarbo pašalpą — 25 šilingus (moterys-pusę to). Kiekvienas antras, trečias ir t. t. emigranto vaikas gauna savaitinį 10 šilingų priedą (child allowance), kol sukaks 16 metų amžių. Sis australų social service įstatymas mums buvo pritaikytas tik ką išlipus iš laivo. Konšulariškai buvome imigrantai, ipareigoti įstatymo du metus dirbti toje vietoje, kurią nurodys darbo įstaiga. Jei tų įsipareigojimų nesilaikysime imigracijos ministeris gali paskelbti nelegaliais imigrantais ir paprašyti mus palikti commonwealth'o ribas. To nepadarius gražiuoju, būsime deportuoti. Kur, — nepasakytą.

Tai mes sužinojome registracijos įstaigoje, kur mums į rankas iteikė laikinus pasus certificate of registration, rimtas kolenkoro viršeliais knygetes su fotografijomis, biografijomis, apašytas griežtais įstatymais.

Bėgiojant iškūstais liežuviais iš vienos įstaigos į kitą stumdamis eilutės prie rentgeno nuotraukų, prie gydytojo apžiūrėjimui, senesnieji atveiviai patarė nesikarščiuoti, duoti reikalui atvesti“. Garšialabis rėkdavo pasivėlavusiųjų pavardes toi, kol po savaitės išsvedavo iš lygsvaros nerangiuosius, tačiau patarimas buvo geras. Jis, aišku, netiko karštakošiams, kurie dienų dienas pasiokinėdami lakstė nuo kalnelio į kalnelį, palikdami dulkių debesėlius.

Tarp banguojančių minių administracijos bloko skergatvuoose skindamasis alkūnėmis sau kelią policijos šefas (kuris sekmadeniais rinkdavo bažnyčioje aukas kunigui) niūniuodavo:

— Emigration, registration, examination...

Su ta dainele jis niekur nesiskyrė ir vaikai, pamatę jį, jau iš tolo imdavo rekti šiuos žodžius. Jis tuo buvo labai patenkintas. Tur būti, australai dar niekuomet nebuvo išgyvenę, tokio kancelarinio veitybių antplūdžio, nors ir šioje žemės rutulio nuošalybėje biurokratiniė gelele išskleidusi puošniausias žiedlapias.

Įspūdingiausias viešasis aktas buvo mūsų transporto inauguracija. Australų vėlavomis papuoštoje kino salėje susirinkus, į sceną prie mikrofono išėjo stovyklos direktorius, lydimas vokiečių kalbos vertėjo Mr. Stein. Direktorius buvo pagyvenęs, gerai išsilaikęs, apglostytas useliais australais. Kalbėjo perdėta išvėlniai, gana gera anglų kalba. Mr. Stein po ilgos pertraukos į mus pagaliau prabilo tikra vokiečių kalba, versdamas savo šefo žodžius. (Kaip vėliau mums pasakojo mokytoja, Mr. Stein prieš daug metų atvykęs Australijon, puikiai šneka angliškai, tačiau iki šiol daras klaidas, naudodamas Conditional nuosaką. Tai, girdi, būdama vokiečiškas.)

Direktorius pradėjo: Aš esu toks ir toks, direktorius, jeigu pamiršite mano pavardę, tai vadinkite mane tiesiai majoru. Girdi, mano motina gimė šiose gražiose Viktorijos apylinkėse 40 metų po to, kai čionai įžengė pirmas baltasis žmogus; kiekviena šios žemės pėda kam nors priklauso ir su meilė prižiūrima. (Atrodė, nori mums išblaskyti sukeltą dykumą išpuđį, kurio įtaikoje per Velykas kažkas buvo užkūres sausas pievas). Nesukelkite gaisrų, kaip tai įvyko prieš kelias dienas: Girdi, šeiminkas žemų pas jį atėjo, — žinoma neskusit jūs, ne, — ir prašė prieš numetant cigarete, ją užgesinti. Jis 22 metus tarnavęs australų armijoje, tačiau nenorįs įvesti karveivinių tvarkos šioj stovykloje, bet norįs, kad atveiviai vis dėlto elgtųsi, kaip jis norįs. Mielai kviečia bendradarbiauti, jam pranešinėti kas netvarkoje ir t. t. Jūs nuo

Margumynai

Paslaptingoji jūra

Praeitais metais Sacharoje prasidėjo žemės gręžimo darbai vandeniui surasti. Išgręžta 1500 šulinių. Ligi šiol, jei ne ir visais atsitikimais gauti laukietiški rezultatai, tai vis dėlto daugumoje gręžtų šulinių, tegu ir 600 m gily, rasta vandens.

Tačiau įdomi pati gręžimų istorija. Jaunas prancūzas Justinas Savorninas, tuomet dar studentas, šiandien geologijos profesorius, prieš 22 metus S. Afrikoje atliko šilę būdingų stebėjimų. Jis konstatavo, kad tose srityse, kurios šiandien yra sausos, galima rasti ženklų, rodančių, kad šiandieninės Sacharos vietoje kažkada turėjęs būti vandenynas. Toliau jis pastebėjo, kad daug upių, prasidedančių Atlaso kalnyne, dingsta žemės plyšiuose, taigi, jų vanduo nuteka ten, iš kur jis nebegali išgaruoti arba išbėgti toliau.

Jaunasis geologas priėjo išvados, kad po Sachara turinti būti milžiniška jūra. Ji turėjusi atsirasti tuo pačiu metu, kada nuo didelių permainų žemės paviršiuje atsirado Viduržemio jūra. Į šią paslaptingąją jūrą nuolat tekas šviežias vanduo.

Baigęs savo tyrinėjimus ir gręžimus, prof. Savorninas priėjo išvados, kad ši jūra po Sachara turinti prasidėti ties Atlaso kalnais ir tęstis iki Libijos dykumos ir Prancūzų

šios dienos ne estai, ne lietuviai, ukrainiečiai, bet naujieji australai ir mes laikame, kad greičiau taptumėt tokiais australais, kaip ir mes visi.

Pastarąjį pageidavimą vėliau girdėjome kiekvienam žingsnyje, laikraščio straipsnyje, aplinkraštyje, kunigo pamoksle, vyskupo sveikinime. Tikėtai vienas kunigas kvietė laikytis savo brangiausio turto — tautybės, tačiau įsiai pats buvo airis.

Sugiedojus anglų himną, klausytojus prisistatė mokyklų direktorius ir puikiai anglų kalba liepė visiems susirinkti aikštėje per transparentų. Atvykėliai pagal anglų kalbos mokėjimą busia suskirstyti į vad. mokymo bei darbo klases (neaiški sąvoka). Išgarnėję į kiemą, pamatėm ant lazdų iškabintus plakatus su parašais: Angliškai kalba, supranta, silpnai kalba, visai nesupranta, vokiškai kalba, supranta, rusiškai kalba ir t. t. Kiekvienas stjo prie savo vėliavos ir, davus ženklą, lyg Stalino gegužinėje demonstracijoje minios sujudėjo į mokyklų barakus. Kažkas užvedė juokais revoliucinę dainą.

Po trumpų raštiškų tekstų buvo galutinai nustatytas emigranto mokslingumas, atsižojus daugelį optimistų, kurie buvo geresnės nuomonės apie savo anglų kalbos pažangumą ir tikėjosi įsisprauti į pirmąsias klases, kažkodėl nymandami čia rasą daugelį lengvatų. Išpuikę pirmųjų klasių studentai ant rytojaus susirinko į mokyklinius barakus, prisistatė, simpatinga australė mokytoja (reta išimtimi šviečiaplaukė, išsialino sąsiuvinčius, knygas ir jau visi rengeję atsidėti moksliniam darbiui, kai pro duris staiga įėjo vienmarškinis vyrukas su sąrašu ir per mokytoją pranešė, kad pirmieji studijozai šiandien turi prisistatyti ūkio darbams.

— O kaip su pamokom? — nustebę klausė mokiniai.

Pamokos bus rytoj ta pačia valanda pranešė atsisveikindama mokytoja.

Vokietija:

Laiškai iš sanatorijų

Pasiruošimui sanatorijos likvidacijai Heilbronne IRO sanatorijos vadovybė pasakino savo tarnautojus jiems priklausančias šių metų atostogas išnaudoti: jau dabar, nes sanatorija ateinančių mėnesių bėgyje galinti būti perduota vokiečių administracijai. Kalbama apie kovo mėnesį. Direktorius ligonių atstovams paaiškino, kad oficialiai dar nieko negalys pareikšti, nes dar šis klausimas tebesvarstomas ir galutinai neišspręstas. — Sanatorijoje šiuo metu gydomi 37 lietuviai.

Iš Gautingo sanatorijos

Gautingo tbc sanatorijoje ligi šiol gydėsi apie 60 lietuvių. Pastaruoju metu jų skaičius sumažėjo. Dalis sveikesnių buvo perkelta į IRO vedamas amatų mokyklą Lütensee, Wartenberge ir Laufe. Šiuo metu sanatorijoje gydomi 53 lietuviai. Daugumas jų sunkiai serga ir nenumatoma, kad galėtų emigruoti. Tokių nuotaiškų labai stegia jų šeimų likimas. Sveikintinas reikšmės, kad sanatorijos administracijoje pagausėjo dirbančių lietuvių skaičius. Dažnu atveju tai palengvina lietuviams ligoniams sutvarkyti savo reikalus.

Gausėjant ligonių skaičiui užjūriuose, didėja ir jų parama besigydančioms sanatorijose. Buv. Müncheno LRK Moterų K-to reik. vedėja Gajauskienė suorganizavo maisto produktų siuntinį Chicagos lietuvių tarpe. Iš SLA 304 kuopos, Buffalo, Vaitienės iniciatyva

Trumpai iš visur

- * Chicagoje sausio 15 d. buvo suruostas iškilmingas 27 metų Klaipėdos susijungimo su Lietuva minėjimas. Kalbėjo konsulas P. Daužvardis, pirmasis Klaipėdos komendantas Lacytis, pirmas Klaipėdos gubernatorius K. Zalkauskas, aktyvus sukilėlių dalyvis pulk. Kalmantas ir buv. Klaipėdos įgulos viršininkas pulk. Genys. Minėjimą vedė klaipėdietis adv. Nagys. Minėjimo metu įsteigtas fondas Klaipėdos vadavimui reikalams.
* Kun. Stasys Yla DRAUGE paskelbė rašini, pavadintą „Lietuviai kandidatai į šventuosius“. Kandidatais jis mini prof. Stasį Salkauskį, rašytoją Mariją Pečkaukaitę ir Barborą Zagarietę.
* Lietuvos Pranciškonai, plėsdami savo veiklą Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje, praėjusių metų pabaigoje įkūrė savo ketvirtą vienuolyną Sv. Antano parapijoje, Bridgeville, Pa. Vienuolyno viršininku paskirtas Dr. Viktoras Gidžiūnas.
* Paskutiniame DIRVOS numeryje pranešama, kad ligšiolinis LRK pirmininkas dr. D. Jasaitis atsistatydino ir artimiausiu laiku išvyks į Ameriką.
* Dar prieš metus, kaip praneša GIMT. ŠALIS, Briuselyje buvo apie 70 lietuvių. Dabar jų beliko visai mažai: vieni išvyko Amerikon, kiti Kanadon, treči Australijon, o Rastapirka su Pabedinsku — pas „tėvelį“ Staliną...

gauta taip pat vertinga parama maisto produktais. Dar gyvendama Mühldorfo stovykloje, Vaitienė pasižymėjo ligonių šelpimu, nekarta suorganizuodama rinkliavas ligonių naudai.

Nuo užjūriuose gyvenančių neatsilieka ir tremtiniai, tebesantieji Vokietijoje. Kempteno lietuvių stovykla parėmė pinigais ir maisto produktais.

Artėjant Vasario 16, Gautingo lietuvių namo tinkamai šią šventę paminėti. Tam tikslui yra parinkti asmenys, kurie rūpinsis minėjimo organizavimu. Ligonis

Lietuviai mirė reta liga.

Kurį laiką gydydėsi IRO sanatorijoje Heilbronne Motiejus Juodgudis mirė š. m. sausio 9 dieną Heidelbergo universiteto klinikoje, kur buvo nugabentas specialiam ištyrimui ir gydymui. Heilbronne sanatorijos lietuvių šventėms dar pasiuontė jam dovanų, tačiau maža jomis velionis begalėjo pasinaudoti. Manydami, kad Heidelbergo vargu ar yra dar lietuvių, kurie galėtų savo tautietį palydėti į amžiną atilį, heilbronniečiai darė žygių IRO įstaigose, kad velionis būtų pergabentas į Heilbronną, tačiau tai pasirodė neįvykdoma.

Tad buvo kreiptasi į Heidelbergo universiteto klinikos vadovybę, prašant susisiekti su Heidelbergo lietuviams studentais ar šiaip lietuviams, jei jų ten dar yra, kad velionis būtų lydimas į amžiną atilį ne be savų tautiečių paskutinės paslaugos. Klinikos vadovybė surado lietuvi, kuris pasirūpino kuo reikia. Velionis buvo palaidotas Heidelbergo kapinėse.

Gydant jį Heilbronne, patys gydytojai jo tikrosios ligos negalėjo nustatyti. Heilbronne lietuvių kreipėsi į Heidelbergo universiteto klinikos vadovybę, prašydami paaiškinti, nuo ko velionis mirė. Pasirodė, kad ir ten tikroji liga buvo išaiškinta, tik jau jam mirus ir padarius skrodimą. Nustatyta, kad būta retos ligos „Mycosis fungoides“. Anot prof. Doerr, pataloginio instituto vyr. gydytojo, kuris darė skrodimą, tai esanti piktybinė, labai chroniška, dažnai išstisus dešimtmėčius besitęsianti liga (manoma, kad infekcinio pobūdžio), nors visos smulkmenos mokslininkų dar nesuaprašė. Liga prasidedanti votiniais mazgais odoje, taip pat giliais liaukų patinimais, dažnai ir kūno viduje. A. a. Juodgudis tos ligos pasėkoje mirė nuo širdies susilpnėjimo.

Velionis buvo gimęs 1907 m. rugs. 16 d. Smalietiuose, Biržų apskr., evangelikas. Lietuvoje dirbo, rodos, paštu žinyboje. Giminių čia neturėjęs. V. Girlanda.

Australija:

ALD įsijungia į PLB

Gruodžio 30 d. įvykusiame Australijos Lietuvių Draugijos visuotiniame-metiniame susirinkime buvo vienu balsu nutarta, kad ALD, kaip plačiausias apimties Australijos lietuvių organizacija įsijungs į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizaciją. Susirinkimas naujaijai valdybai pavedė padaryti atitinkamus ALD įstatų pakeitimus, juos suderinant su PLB konstitucija.

Susirinkime išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis: A. Bauze — pirm., Pulgis Andriūšis — vicepirm., V. Šliogeris — sekret., M. Bogužas — išd., ir kun. J. Tamulis — vald. narys.

Lietuviška savaitgalio mokykla

ALD Adelaidės skyriaus valdyba drauge su šv. Kazimiero d-ja įsteigė savaitgalio mokyklą Adelaidėje gyvenančių lietuvių vaikams. Mokykloje bus dėstoma lietuvių kalba, literatūra; tikiyba, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, lietuviški papročiai ir krašto mokslas. Be to, bus mokoma lietuviškų dainų, tautinių šokių.

Kanada:

Susiorganizavo lietuvių evangelikai

Sausio 7 d. Westend YMCA salėje buvo suauktas Lietuvių Evangelikų Sąjungos steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 200 lietuvių evangelikų. Pirminkavo kuratorius P. Šernas. J. Kregždė nušvietė Liet. Ev. or-jos reikalingumą, kuri rūpintųsi religiniais bei kultūriniais reikalais ir atstovautų juos Kanadoje. Sąjungos valdybon išrinkti: P. Šernas, J. Preikšaitis, Galinaitis, G. Trakytė, J. Kregždė. Draugijos adresas: 221 Kramford.

* Misijonierius Tėvas J. Bružikas, dabar keliaujantis po Anglijos lietuvių kolonijas, sakosi atlaikęs jau daugiau kaip 700 misijų ir apkeliaujęs didėle pasaulio dalį.

LIETUVISKAI IS VATIKANO

sekmadieniais, 15 val, bangomis: 19,87; 25,55; 31,10; 391.
pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais, 20 val, bangomis 41,22; 48,47; 50,26; 201. Nurodytos valandos Vid. Europos laiku.
Adresas: Citta del Vaticano, Stazione radio: Lietuviškos transliacijos redakcija.
Telef: 394—152.

JAV: Demonstracija prieš komunizmą

Los Angelese gyvenę lietuvių komunistai sausio 22 d. suruostė vaišes JAV vyriausybės ištreimiamam į STRS „Vilnius“ redaktoriui Andriuliui. Ta proga buvo numatyto protesto demonstracijos.

Sužinoję apie tai visi patriotai lietuvių susirinko ties sale, kur vaišės vyko, nešini transparentais ir plakatais, anglų ir lietuvių kalbomis nusakančiais pavergtosios lietuvių tautos kančias. Tris valandas trukusios demonstracijos pabaigoje buvo priimta rezoliucija, kurioje pritariama JAV vyriausybės žygiui ir prašoma imtis visų žygių pasauliui nuo komunizmo išgelbėti. Rezoliucija įteikta Kalifornijos gubernatoriui ir kt. valdžios įstaigoms bei spaudos agentūroms.

Belgija:

Miglota ateitis

Tėvas dominikonas Pire yra suorganizavęs belgų draugiją tremtiniams remti, kuri leidžia biuletenį „Hard-Core“ ir duoda žinių apie vedamą akciją už priėmimą Belgijon DP senelių bei invalidų. Draugija yra suorganizavusi apie 1000 globėjų, kurie susirašinėja su DP ir siunčia jiems siuntinius. Tremtinių laiškam versti draugija yra kreipusis ir į Belgijoje gyvenančius lietuvius, nes šelpiamųjų tarpe yra ir lietuvių (Austrijoje).

Sausio vidury Belgijon iš Austrijos atvyko 61 DP. Tai seneliai ir invalidai, kuriuos išlaikys labdaringosios katalikų įstaigos. Belgija yra pirmasis kraštas, priėmęs tokį senelių skaičių. Kiek anksčiau Norvegija yra pasizadėjusi priimti 100 aklų DP.

Kieno rankose DP likimas Belgijoje

Belgų draugijos tremtiniams šelpiti posėdyje IRO atstovas padarė pranešimą apie DP būklę Belgijoje.

Jo žodžiais, Belgijoje yra dvi DP grupės: vieni — čia atsidūrę 1945 m. ir likę, kiti — atvykę su dvejų metų darbo sutartimi nuolatiniam apsigyvenimui. Pirmieji turi leidimus laikinai apsigyventi ir IRO jiems padeda išvykti į kitus kraštus, pvz. Australijon. Antrųjų teisės siauresnės ir jų likimas ypač pastaruoju laiku labai pasunkėjo. Vieni dar tebedirba anglų kasyklose ir kažko neramiai laukia, kiti jau metė darbą ir reikalauja, kad būtų pagal ankstyvesnius IRO pažadus gražinti Vokietijon. Tie, kurie laikinai pasilieka ir tęsia darbą, tačiau dėl nesveikatos kasyklų uždarymo ar kitų priežasčių lieka be darbo, ministerija neduoda leidimo kitam darbu pasirinkti; jie nustoja ir šeimos priedų, nes nėra išdirbę nustatyto laiko. Darbo greit gauti negali, nes pirmoje eilėje aprūpinami belgų bedarbiai, kurių skaičius nemažėja.

bernatoriui ir kt. valdžios įstaigoms bei spaudos agentūroms.
Ieinančius į salę komunistų simpatikus susirinkusi publika palydėjo pašalpiais šūkiams. Čia ypač energingai pasireiškė Raštikienė, Šliakienė, Dabrienė ir kt. Demonstracijai vadovavo ir rezoliucijoms pasirašyti įgalioti inž. V. Karazija, adv. V. Kazlauskas, kun. Jankus mkt. Barauskas ir kt.

Daugelis iš kvietusių dalyvauti „Andruli pagerbime“, pamatę tokį didelį skaičių protestuojančių, vaišėse nebedalyvavo, kiti iš susirinkimo išėjo, o kai kurie net prisijungė prie demonstruojančių. Salėje beliko tik apie 20 Andruli šalininkų. Buves

Prancūzija:

Salpos draugijos susirinkimas

S/m sausio 15d. įvyko L. S. Dr-jos Prancūzijoje skaitlingas sus-mas, kuriame pirminkavo pulk. Lonskoronskis ir ministris Turauskas, o sekretoriavo Kazys Brazauskas. Dr-jos pirminkui poniai Bačkienė esant Londone, Dr-jos vardu sveikinti poną Ministerį Balutį Jo sukaktuvių minėjimo proga, Dr-jos Valdybos paruoštą apyskaitą perskaitė Tėvas Kubilius — vicepirmininkas.

Po mažų diskusijų įvyko Dr-jos Valdybos ir Revizijos Komisijos rinkimai. Į Dr-jos Valdybą dauguma balsų išrinkta šie asmenys: O. Bačkienė, Tėvas Pečkys, Inž. Stankevičius, Pr. Dulevičius ir Inž. Juozas Bulota. Į Revizijos Komisiją studentai: Birutė Šlepeytė, J. Puškorius ir K. Brazauskas.

S. m. sausio 24d. Dr-jos Valdyba pasiskirstė pareigomis pirm. O. Bačkienė, vicepirm. Tėvas Pečkys, sekret. Pr. Dulevičius Išd. Inž. Bulota ir laisvas narys Inžin. A. Stankevičius. Ta pačia proga aptarta 16 Vasario minėjimo programa.

rankos išneša. Hohneris taip sumaurojo, kad buivolų bandos maurojimas kreida nublaunėtų.

— Ne, — sako muitininkai. — pasilik tamsta čia ir mokyklos griežti arba palik Hohnerį Verdi Va2.

Džiautos lengvai nepaimsi. Staiga nušvito jo veidas.

— Duokit man „mundharmoniką“, tai aš jums visokius valsus ir polkas išdrosiu.

Muitininkai pakrapštė pakačius, pasitarė ir nuėjo „mundharmonikos“ ieškoti. Sugežėjo su triele ir skambalukais, lygiai tokia, kokia Džiauta dar bandą ganydamas grieždavo.

Kai su šia Džiauta savo traliavimus užtraukė, nei vienas iš muitininkų neabejojo Džiautos muzikalumu. Ir laive Džiauta sudarė vienas visą orkestrą. Kad geriau publiką užimponuotų, šalia „mundharmonikos“ kabindavosi ant sprando ir Hohnerį Verdi Va2. Dėl poros bonkų „Dusyk valytos“ muitininkai, pažūrėję į Džiautos mėlyną nosį, nieko nesakė.

Prieteliai Džiautai padėjo čemodanus iki laivo nunešti, bet į laivą ne. Iš laivo grįžti irgi negalima, o lipant aukštyn, dar vieną laisvą ranką reikia turėti. Ir būtų Džiautos čemodanai jau likę, jei ne laivo policija, kuri, atjausdama sunkią padėtį, už bonką „Dusyk valytos“ sukėlė čemodanus ant laivo denio.

Lova teko Džiautai ten, kur apie supimą ir kalbos negali būti. Ten nesupo, o tiesiog jau blaškė. Lovoje išgulėti ir geriausias cirko artistas-balansuotojas nesurastų būdo.

Kai, laivas skrodamas bangų keteras, pamėmė kursą Amerikos link, Džiauta pasuko „rygon“.

Lauksiu Džiautos atsiliepiant iš Amerikos. Jei jis paskės kitų DP emigrantų pėdomis, greitų žinių nelaukim. Ir čia manau paties Džiautos protu pasinaudoti. Kai jo švogeriukas, buvęs paprastai „švogeri“, ilgai neradė, Džiauta kartą man pasitarė: — Rašysiu popiežiui laišką ir prašysiu, kad jis 5 Bažnyčios įsakymus papildytų šėtu ir būtent:

„Parašyk per metus bent po vieną laišką giminėms ir prieteliams, o apie Velykas neušiek siuntinio, nes už jį reikia daugiau maito sumokėti, negu jis vertas.“

Jei Džiauta parašys — parašysiu ir aš. Ma.

Džiauta pakeliui į Ameriką

kiaules už užpakalinių kojų ant grandinės ir siunciu į mirtį. Atsivežti rūbai net ir skerdylon netinka. Šiaip miestas švarus, tik popiergalių gatvėje iki kelių. Visos popierinės šiukšlės verčiamos į gatvę ir tik šeštadieniais tenuousomos. Leisiu laikraštį, pirkisu spaustuvę ir stiegsiu knygų leidyklą. Amerikoje dar niekas badu nemirė. Vaziuok galvą iškelę. Atvykęs nieko nepėik, bet girk. Eik bažnyčion, nors to niekad nedarydavai. Čia apie parapiją viskas sukasi. Laive perdaug nesidairyk. Mažiau sirgisi jūros liga. Lauksiu prie laivo. Sekmės kelionėje. Viktoras.“

„Sakau Džiautai sunku iš pusiausvyros išmušti, bet, perskaitęs laiškus, susimastė. Švogeriukas turi mane iš tos painiausios išvesti. Tą patį vakarą, grįžęs iš svetainės po šachmatų partijos, sėdo ir pradėjo:

„Švogeriuk, Tu jau daug kartų nurodei man tikrą kelią, todėl parašyk, ką aš turiu imti, vykdamas pas Tave. Kaip manai, imti tas žalias unlines kelnes ar ne. Nors jos jau padėvėtos, bet dar be skylių. Daug kas pas mus stovykloje plepa, kad iš virtuvės indų nieko nereikia imti. Jei seni, tai mažą naudą iš jų, o jei nauji, sako, reikia maitą mokėti. Taip pat dar negalvi tvirtai nusistatyti imti tarką ar ne. Sako, Amerikoje galima sutarkuotas bulves pirkti, bet ant ko aš švilpikus išmarginsiu ir t. t. ir t. t.

Zodžiu, Džiauta išdėstė 4 puslapių laiške viską, kas jo sielą slėgė. Neužmiršo net paklausti, kaire ar dešine koja patogiau iš laivo į Amerikos krantą išlipiti.

Atsakymas, kuris pakeliui užtruko 6 savaites, vistiek pasiekė Hanavą Švogeriukas rašė: „Mielas Petrai. Tavo laišką gavau. Dėkui. Zmona sveria 150 funtu, aš 180 funtu. Zmona bažnyčioje dar nebuvo. Aš į salūną dar irgi nebuva užsukęs. Kurie laimingai atvyksta — darbą gauna. Mauk, pavasario nelaukes. Mums jis daugiau jau niekad neprašvis, nes salūnai mažai apšviesti. Tavo švogeriš Mykolas, buvęs fermerio komisijos pirmininkas.“

Ir dėl šito Džiauta liko ramus ir toliau sudarinėjo imamų, paliekamų ir parduodamų

daiktų sąrašus. Mėgo tvarką. Daiktus jau iš anksto iš čemodanus susidėliojo. Bet ir tvarka jo buvo savotiška. Jei jo paklausi kur jis iškiso skutimosi mašinėlę, jis nemirksėdamas atsakys:

— Viršutiniausiam čemodane, viršuj, kai riame kampe. Paeškok — rasi.

Kai tu išvertęs visus čemodanus, galų gale, rasi skutimosi mašinėlę apatiniam čemodane, apačioje, dešinėje pusėje, ir norėsi jam jo netvarkingumą prikišti, jis atsakys:

— Girtas buvau. Užmiršau. Ar aš Tau nesakiau — paeškok — rasi.

Kaip jis ten susidėjo, ką jis paėmė ir ką paliko, nežino nei ir prieteliai. Išleistuvės buvo karališkos. Prieteliai nešte vagonan inėsi ir į kertę įspraudė. Traukiniui pajudėjus, Džiauta užtraukė:

Sudiev kvietkele mano mieliausia ...

Sudiev nelaimė man vienam ...

Prieteliai jam pritarė ir dar ilgai stotyje aidėjo garsai:

O taip paskyrė Dievas aukščiausias

Gyvent ant svieto vārgt vienam ...

Išlydėjo prieteliai Džiautą ir laukė pirmos žinios. Žinia greit atėjo. Džiauta Bremene užkliuvo. Ir štai dėl kokio nesusipratimo. Ne dėlto, kad būdamas katalikas, važiavo per DP komisiją. Ne. Užkliuvo, kad gerai nenugirdo, ką konsulas jo klausė. Tarp kitų klausimų buvo paklaustas:

— Ar sėdėjai policijos daboklėje?

— Taip.

— Kiek laiko?

— Trejus metus.

— Tokių mums Amerikoje nereikia.

Džiautai dūrė į padus. Kas po paraliais. Koks nusikaltimas, kad aš anais aukšniais Smetonos laikais Kaune, pas Jankauską, trejus metus policininku tarnavau. Ne, turiu dalyką išaiškinti. Džiauta dar kartą pas konsulą. Konsulas netaip greit prieinamas, o laivas nelaukia. Atsiliko Džiauta.

Vargais negalais, per sargo protekcija, darsimūšė iki konsulo. Išsiaiškino, kad jis vokiškai nelabai supranta, o daboklėje ne tik pats niekada nesėdėjo, bet dar daug kitų yra pasodinę. Prieteliai patvirtino žinių tikru-

mą ir konsulas ant Džiauto dokumentų kampe užrašė: OK!

Bet kažkas, kažkur ir kažkada pasakė: Viena bėda — ne bėda. Bet, kai dvi trys suėda, tai jau žmogų suėda.“

Taip ir Džiautai. Prasmuko iki laivo, o ten vokiečių muitininkai. O muitininkai jau tokie žmonės, kad ir Kristus juos iš bažnyčios vijo. Įkryėjo jie ir šiais laikais visiems, o ypač DP emigrantams. Tie muitininkai yra toki nešmoksinti, kad odekoloną nori tikra degtine laikyti. Arba sakysim briliantu bando stiklą raižyti. Maža bėda, kad stiklą suraižys, bet gali ir briliantą suraižyti, o tada jo jau už tikrą neparduosi. Dar blogiau, kai turi šokių tokių įrankių. Akėčių ar žagrės iki šiol dar nepastebėta, kad bent vienas emigrantas būtų jas į savo bagažą įsikrovęs. Bet, va, Hohnerį, tai beveik kas antras tempia. Leica ar Retina, kaip taisyklė, yra visa šeima iki 2 metų vaiko imamai aprūpinta.

Hohnerį vežantis reikia mokėti griežti, o Leica ar Retina — fotografuoti. Ne visai į malonę padėti pakliuva tas, kam užaina noras, sakysim, dantų gydytojo įrankius vežtis, kaip pats tuo tarpu ne tik ne gydytojas, bet ir pas dantų gydytoją nėra buvęs. Vargas tam pacientui, kuris muitininkų pristatomas tokiam gydytojui jo sugebėjimus patikrinti. Dažnai toks pacientas su pusiau ištrauktu dantim pabėga nuo muitininkų, o ponui daktarui tenka visus prietaisus palikti šiaupus didžiosios balos.

Negeriau buvo ir Džiautai. Su Retina II praslinko, bet su Hohneriu užkliuvo. Vienu, buvo pareikalauta Hohnerio užrašą nuimti, o antra — pagriežti.

Muitininkai žmonės muzikalūs. Ilgai Džiauta emė Hohnerį iš čemodano, ilgai kabinosi ant sprando. Manė, pritruks muitininkams kantrybės ir jie atsisakys. Bet muitininkai šalia muzikalumo dar ir kantrūs. Priešingai kas jie būtų per muitininkai. Džiauta mato, kad neišsisuks, tada atidarė visus registrus, kaire ranka paspaudė krūvą bosų, dešiniu delnu užgulė iš karto ant želių gamų, o dumplės patraukė kiek tik

IRO išpėjimas

Bad Kissingenas. IRO vadovybė kreipėsi atskiru atsiškaukimu į DP, išpėdama nerūdėti klaidingų vilčių dėl galimo JAV DP įstatymo praplėtimo (žiūr. LIETUVIO 4 Nr.).

IRO direktorius amerikiečių zonoje, Philipas Ryanas pareiškė, kad spaudos agentūrų pranešimai iš Washingtono apie naujojo DP įstatymo svarstymą reiškia tik pirmąjį žingsnį naujųjų priemonių linkme. Išvedžiodamas, kad ši žinia neturinti pabėgėliams teikti jokių klaidingų vilčių, jis išpėjo visus DP nekeisti emigracinių planų, jei šie buvo nusistatę emigruoti į kurį kitą kraštą. Be to, Ryanas pareiškė, kad ši žinia reiškianti tik tai, kad naujasis DP įstatymo projektas senatui pateiktas su komisijos pritarimu ir kad iki galutinio sprendimo ešas dar ilgas kelias ir viskas gali tęstis savaitės ar net mėnesius. Įstatymas bus senato svarstomas ir, jei bus priimtas, tai bendra senato ir atstovų rūmų komisija turėsianti suvienodinti skirtingus abiejų rūmų projektus. Po to įstatymo projektas būtų pateiktas prezidentui patvirtinti. Tačiau dar negarantuojama, kad šis projektas viršias įstatymu.

Baigdamas Ryanas pakartojo, kad DP nekeistų savo numatytųjų emigracinių planų ir nerizikuotų, nes būtų labai neprotinga statyti visą ateitį ant kortos, laukiant dabartinio DP įstatymo pakeitimo.

Padidindamos maisto normos

IRO zoniinė būstinė iš Bad Kissingeno praneša, kad nuo vasario 1 d. Vokietijos ir Italijos DP stovyklose gyvenantiems asmenims busiančios padidintos maisto normos apie 10%. Nuo tos dienos vadinamasis „normalus vartotojas“ gausias po 2.300 kalorijų dieni. Ligi šiol jis gaudavęs 2.000 kal. dieni (praktiškai žymiai mažiau, Red.). Nuo tos pat dienos taip pat busiančios atitinkamai padidintos ir specialios normos kūdikiams, vaikams, nėščioms moterims ir sunkiai dirbantiesiems. Padidinimo sąskaiton busia duodami šie produktai: kiaušiniai, žuvis, mėsa, riebalai, daržovės, vaisiai ir cukrus — „visos svarbios medžiagos, kurios pakels DP atsparumą“.

Tuo būdu, kaip toliau IRO savo komunikate praneša, DP maisto normos busiančios sulygtintos su vidutinėmis vokiečių maisto normomis.

IRO taip pat stengiasi padidinti maisto normas Austrijoje gyvenantiems DP bent iki 2.100 kal. dieni.

„Bandymas įjungti“

Bad Kissingenas. (IRO). Numatydam, kad pasibaigus IRO veiklai, likusius DP reikės įjungti į vokiečių ūkį, praėitą savaitę IRO padarė pirmą didesnio masto bandymą. 361 DP, visi IRO ieškojimų Istaigos (ITS) tarnautojai Arolsone, susitarus su vietos burmistru, Hesseno administracijos valdininkais ir HICOGU, buvo įjungti į vokiečių ūkį. Ateity šie DP turės patys apsimokėti už butą, šviesą, dujas ir kt. reikmenis. Jie gaus vokiečių pasus ir kt. reikalingus dokumentus. (Kitame anglų kalba duotame komunikate nurodoma, kad visi šie IRO tarnautojai lieka gyventi, kaip ir lig šiol gyvenę, privačiuose butuose, tik nuo šiol už tuos butus mokės. Apie iš jų atlyginimų daromus atskaitymus komunikatuose neminima, tačiau reikia manyti, tuo atveju išmokama pilna alga. — Red.)

Vieno IRO valdininko pareiškimu, Vokietijos amerikiečių zonoje gyvenantieji DP turi būti galimai greičiau iš stovyklų įjungti į ūkį.

Vizos į Kolumbiją

Nuo 1949 m. lapkričio mėn. 15 d. žemiau išvardintų asmenų vizos randasi Consulado General de Columbia, Bern (Schweiz). Visos šios vizos turi vieną bendrą (Nr. 7398/134, kas iš išvardintųjų nori pasinaudoti šiomis vizomis, turi kreiptis aukščiau nurodytu adresu.

- Sipavičius Zigmandas, žmona ir sūnus, Mardosas Mykolas, žmona ir du sūnus, Nainys Bronius, žmona ir sūnus, Simas Julius, Zaveckas Vincas, Bliustrubas Jonas, Kozarinas Vytautas, motina, žmona, Bubelis Juozas, Jankauskas Juozas ir duktė, Girdvainis Nopoleonas

BALF Europoje

vokiečių ūkį, kad 1950 m. birželio 30 d., baigiantis IRO veiklai, nereikėtų nutrukgalviško skubėjimo.

Orientacijos kursai

Frankfurtas. (IRO). A. E. Squadrillis, DP komisijos koordinatorių Europoje, pranešė, kad nuo sausio 25 d. pradėta nauja ir praplėsta orientacijos programa tiems DP, kurie nori emigruoti į Ameriką. Šią programą DP stovyklose praves neseniai į amerikiečių zoną atvykusi Miss Evelyn Rauch. Jai padės įvairių pagalbos organizacijų, JAV Raudonojo Kryžiaus ir IRO zoniinės būstinės atstovai.

BALFo biuras Stuttgarte

Pranešame, kad II IRO areajui užkliuvusių emigracinių bylų pagreitiniui Bad Cannstatt'e yra įsteigtas BALF'o biuras. Suinteresuotieji prašomi kreiptis į BALF'o biuro reikalų vedėją P. BRIZGI, Stuttgart - Bad Cannstatt, Funker-Kaserne, Bl. 2, Zimmer 27. Biuras veikia kasdien, išskiriant šeštadienius, 15—17 val.

BALF'o Istaiga Europoje

BALFo nutarimai

BALFo direktorių suvažiavimas, neseniai įvykęs New Yorke, nutarė:

- 1. Kreiptis į visas organizacijas su prašymu, kad nuo kiekvieno parengimo bei pobūvio bent 5% pajamų skirtų BALFui.
2. Pritraukti daugiau narių, pasiekiant bent 10.000 skaičių.
3. Kviesti visas tremtinių draugijas ir kitas tremtinius šelpiančias draugijas pavirsti BALFo skyriais ir prisidėti ne tik prie Vokietijoje esančių tremtinių šelpimo, bet ir prie atvykusiųjų įkurdinimo.
4. Steigti naujus BALFo skyrius, kur jų dar nėra.
5. Įsamoninti visuomenę, kad centralizuotas šalpos vykdymas per BALFą yra geriausias, tiksliausias ir pigiausias. Atskiras asmenų bei grupių šelpimas iš surinktų visuomenės pinigų nepasiekia tikslo, nes vienį gauna, o kiti negauna ir dėl to yra sukeliamas nepasitenkinimas bei dezorganizacija.
6. Sukelti lėšų tremtiniams, kurių atvykimas priklausė nuo kelionės išlaidų apmokėjimo iš uosto iki paskyrimo vietos.
7. Raginti atvykusius tremtinius, kad jie laiku atsilygintų kelionės išlaidas toms organizacijoms, kurios juos kreditavo, nes neatsilyginimas kenkia kitiems atvykstantiems tremtiniams.
9. Prašyti atitinkamus organus įsteigti Vo-

Grohno stovykla reorganizuojama

Sausio pradžioje iš Grohno į pereinamąsias emigracines stovyklas išsiskirstė beveik visi imigracijos ir natūralizacijos inspektoriai, kurie savo darbą toliau tęsė minimos stovyklose. Grohne liko tik trys inspektoriai su pagelbinio personalu. Jie smarkiu tempu peržiūri sulaikytųjų bylas. To pasekoje jau nemaža sulaikytųjų pajudėjo ir artimausiais transportais išvyks į Ameriką. Visi kiti dar prieš vasario 1 d. grąžinami į pereinamąsias stovyklas, iš kurių jie yra atvykę.

Grąžinamos šios sulaikytųjų grupės: 1) sulaikytieji dėl 1000 dol. užstato: sužeistieji, luošieji, aklieji, kurtieji, nebyliai, moterys su mažais vaikais ir kiti mažiau darbingi; 2) laukiantieji naujų ar papildomų garantijų; 3) civilinių ar karinių teismų baustieji už spekuliaciją ir kt. mažus nusikaltimus; 4) atvykę į Vokietiją 1941 metais; 5) tarnavę vokiečių kariuomenėje; 6) įtariamai kolaboravimu naciams ir 7) repatrijantai.

Grąžinamųjų bylų bus sprendžiamos pereinamosiose stovyklose ir DP komisijose Frankfurte arba net Washingtono. Čia BALF-as tiesiogiai ar netiesiogiai galėtų daug padėti, išaiškindamas tremtinių reikalus, kurie Amerikos inspektoriams kartais nėra pakankamai aiškūs.

Pereinamosios stovyklos lieka: amerikiečių zonoje — Augsburg, Münchene, Schweinfurte, Amberge, Ludwigsburge ir Butzbache; anglų zonoje — Wentorfe; prancūzų zonoje — Rastatte ir Lahre; Italijoje — Neapolyje.

Bremeno-Grono ir Bremeno-Tirpitzo pereinamosios stovyklos liks tikrai paprastais ir laivus surinkimo punktais. K.V.S.

Dėmesio

„LIETUVOS ISTORIJOS“ PRENUMERATORIAMS IR SUINTERESUOTIEMS! Visi „LIETUVOS ISTORIJOS“ prenumeratoriai, kurie dar galutinai neatsiskaitė už veikalą, prašomi nedelsiant prisųsti leidyklai likusią prenumeratoro dalį. Daliniai įmokėjusiems veikalas nebus siunčiamas ir jie nebus skaitomai šio veikalo prenumeratoriais. Veikalo kaina: visiems pilnai už jį apsimokėjusiems ligi vasario 28 dienos — 16.— DM. Vėliau 20.— DM. Minėtas terminas galioja ir adresu pakeitimui. Veikalas leidžiamas labai ribotu tiražu, nes su juo leidykla baigia ir savo egzistenciją, todėl visi suinteresuotieji prašomi pasinaudoti paskutine proga veikalą LEIDYKLA „PATRIA“ Fellbach bei Stuttgart, Beethovenstr. 5 Telef. 50 509 ir 50 726

NCWC pagalba skaičiais

Bad Kissingenas. (IRO). NCWC Europos biuro direktoriaus James J. Morriso pranešimu, NCWC organizacija iki 1950 m. sausio 1 d. padėjo iš Vokietijos, Italijos ir Austrijos DP stovyklų į Jungtines Valstybes išvykti 41.181 DP. 4.694 bylos buvo sutvarkytos sausio mėnesį. Tuo būdu dar likusių neatliktų bylų skaičius siekia 13.388.

DP statistika

Bad Kissingenas. (IRO). Gruodžio mėnesį iš Vokietijos amerikiečių zonos išvyko į užjūrius 9.557 DP, iš jų 5.280 į Ameriką, 2.409 į Australiją ir 1.175 į Kanadą. Emigrantų skaičius į Izraelį siekė 201, Argentina priėmė 229 ir Venecucla — 150 DP.

Sausio pradžioje amerikiečių zonos DP stovyklose dar buvo 120.238 DP, t.y. maždaug 20.000 mažiau, negu 1949 m. spalio pradžioje. Privačiai gyvenančių skaičius siekia 71.338, tuo būdu iš viso amerikiečių zonoje dar yra apie 191.000 DP.

Amerikiečių zonoje tebegyvenantieji DP tautybėmis skirstomi taip: lenkų — 40.394, ukrainų — 33.502, žydų — 29.369, latvių — 22.653, vengrų — 12.047, Nanseno pasus turinčių — 10.559, lietuvių 8.731, čekų — 8.703, estų — 6220 ir t.t.

kietijoje Lietuvos konsulatui, kad jie galėtų lietuviams tremtiniams teikti teisinę pagalbą.

DIRVA pastebi: BALFo direktorių suvažiavimas, kaip matyti, gana vaisingas nutarimais. Ypač pirmas ir paskutinis nutarimai, jei jie būtų įvykdyti, būtų labai naudingi. Kai kurie iš tų nutarimų, ypač 3 ir 5, be abeje, sukels daug abejojimo.

14.300 DM dezinfekcijai

Memmingenas. Čia leidžiamas „Žinių“ biuletenis skelbia, kad neseniai DP stovykloje padaryta dezinfekcija kainavusi 14.300 DM. Kas iš tos dezinfekcijos daugiausia turėję naudos, tuo tarpu nesą žinoma.

Kai kurie tremtiniai gavę iš Frankfurto DP komisijos pranešimą, kuriame apgalvesta, kad jų sutartims negali suteikti europinių emigracinių numerių, nes emigracinės įstaigos dar neturinės tikslų davinių apie dvigubas, trigubas ir pan. darbo-buto sutartis. Ten pat išreikiama viltis, kad sužinojus tikslų dokumentuotų asmenų skaičių, busi dar įmanoma suteikti aprėztam žmonių skaičiui emigracijos eigos europinius numerius.

Įkyrus eigysys

Kemptenas. Prieš kurį laiką K. mpteno stovyklos emigracijos skyriuje buvo gautas IRO Kempteno Sab Area-os raštas, kuriuo visi sovietiniai piliečiai raginami klausyti Maskvos radijo pranešimų. Dabar vėl gauta keletas sovietinių žurnalu, kuriuose vaizduojamas grįžtančiųjų sutikimas ir gyvenimas „viskuo perpildytoje plačioje tėvynėje“. Juos buvo liepta emigracijos skyriaus vedėjui išplatinti. Šis tačiau griežtai atsisakė, nurodydamas, kad repatriacija nieko bendro neturi su emigracija ir, kas svarbiausia, jam — katalikui — tai draudžiama daryti, nes tokios spaudos platintojai ekskomunikuojami.

Laiškai bus kontroliuojami

Vakarų Vokietijos finansų ministerija praneša, kad ir toliau bus tikrinami gautieji iš užsienio laišškai, ieškant juose užsienio valiutos. Laiškus kontroliuos muitinės pareigūnas pašto tarnautojo aktyvaizdoje. Skaityti laiškus draudžiama net ir tuo atveju, jei būtų numanoma, kad jų pagalba galima bus išaiškinti nelegaliai siunčiamą valiutą.

Ieškojimai

- 1. Veronikos Lopusinskienės vaikai, gyv. Raguvos vls., Panevėžio apskr.,
2. Jonas Jackevičius arba jo vaikai, gyv. Raguvos vls., Panevėžio apskr.,
3. Vladas Zamackis arba jo dukros Marija, Emilija, Stefanija, Leonora, kilusios iš Raguvos vls., Panevėžio aps.,
4. Jurgis Keraitis arba jo vaikai iš Mociūkagalės km., Troškūnų vls., Panevėžio aps.,
5. Tamošius Keraitis ar jo vaikai iš Laukun ar Traupės km.,
Minėtų asmenų ieško Darata Keraitytė-Stankevičienė, kilus iš Mociūnų km., Troškūnų vls., Panevėžio aps., dabar gyvenanti: 154 Portland Ave., Beloit, Wisc., USA.

Ieškau savo brolių Petro, Balio ir Vlodo Liudų vaikų. Jie gyveno Lietuvoje, Vilkijs ir Kauno apylinkėse. Atsiliepti: Mr. Ludkus, 1212 E. 87 st., Cleveland, Ohio, USA.

1910 m. iš Lietuvos į JAV išvykusi Ona Katelytė-Dainorienė, kilusi iš Laukmėniskiu km., Kupiškio vls., Panevėžio aps., ieško savo giminių: Karpavičių iš Stanionių km., Silagalio dv.; kun. Petro Katelės; Suvaidiškių km. Katelių. Zinantieji apie aukščiau minėtus asmenis arba jų likimą prašomi rašyti: Mrs. Ona Dainorienė, 56 Park Terr., Bidgeport, Conn., USA.

Ieškau savo brolių Petro, Balio ir Vlodo Liudų vaikų. Jie gyveno Lietuvoje, Vilkijs ir Kauno apylinkėse. Atsiliepti: Mr. Ludkus, 1212 E. 87 st., Cleveland, Ohio, USA.

1910 m. iš Lietuvos į JAV išvykusi Ona Katelytė-Dainorienė, kilusi iš Laukmėniskiu km., Kupiškio vls., Panevėžio aps., ieško savo giminių: Karpavičių iš Stanionių km., Silagalio dv.; kun. Petro Katelės; Suvaidiškių km. Katelių. Zinantieji apie aukščiau minėtus asmenis arba jų likimą prašomi rašyti: Mrs. Ona Dainorienė, 56 Park Terr., Bidgeport, Conn., USA.

Kazimieras Masaitis paieškomas jo sesers Onos Gedžiuvienės-Masaitytės, gyvenančios Amerikoje, 78 New Street, Forrestville, Conn.

Paskutinis aktas

Vokiečių telegramų agentūra šios savaitės pradžioje paskelbė:

Ryga (dpa). Tarybų Sąjungos aneksuotuose kraštuose Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje nuo š.m.sausio 30 d. administracija pertvarkoma ta prasme, kad iki šiol veikęs administracinis padalinimas panaikinamas, o naujasis pritaikomas Tarybų Sąjungoje veikiančiai sistemai. Buv. Pabaltijo kraštų vyriausybės, kurios iki šiol pagal Stalino konstituciją turėjo tam tikro savarankiškumo, dabar nauja administracijos reforma paverčiamos Kremliaus vykdamuoju organu.

Atrodo, kad toji žinutė yra kilusi iš komunizmo problemom nagrinėti skirto amerikiečių leidinio „Ost-Probleme“. Jo paskutiniame numeryje buvo paskelbtas sekantis pranešimas:

Latvijos aukščiausios tarybos pirmininkas, kalbėdamas Naujųjų Metų proga per Rygos radiją, paskelbė, kad iki 1950 m. sausio 30 d. visos valsčių, miestų ir apskričių savivaldybės bus panaikintos. Vieton iki šiol buvusių 25 apskričių bus įsteigti 58 rajonai. Laukiama, kad tas pats bus padaryta Estijoje ir Lietuvoje.

Tuo pravėdamu plati administracijos reforma, kuria panaikinama nuo 1918 metų egzistavusi tvarka, Tiesa, ir dabar esančių administracinių istaigų personalas buvo pakeistas, tačiau naujai reformai tenka todėl skirti didesnę reikšmę, nes ja administracinė sistema sulyginama su tarybine. Iki šiol visiška sovietinė buvo tik konstitucija.

Dar didesnės reikšmės turi kartu paskelbtas potvarkis apie visasąjunginių ministerijų rajoninių igaliojinių paskyrima. Į Rygą pereitų metų pabaigoje jau atvyko 240 tokių igaliojinių, kurie bus išskirstyti po rajonus. Jie turės prižiūrėti plano pildymą.

Ta priemone Latvijos TSR ministerijos, kurios turėjo tariamą nepriklausomybę, nustoja bet kokios reikšmės ir tampa tik vykdomaisiais organais. Tas staigus ir brutualus Maskvos centrinės biurokratijos išplėtimas Pabaltijo kraštuose, galimas daiktas, reiškia naujos sovietinės vidaus politikos pradžią. Jau nekartą, kas ypač ryškų žemės ūkio kolektyvinime, Pabaltijo valstybės buvo barometras, rodąs kas toliau vyks kitose sovietų itakoje esančiuose satelitinėse valstybėse. Sovietizacijos metodai yra visur vienodi, tik sparta būna nevienoda.

Kaip matome, dpa, kalbėdamas apie tariamą Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministerijų ligšiolinę nepriklausomybę, nevisiškai teisingai nušvietė padėtį. Ir iki šiol pavertieji kraštai turėjo ne tik stalininę konstituciją, bet ir, kas svarbiausia, visagalinę MVD. Ir iki šiol Lietuvos ministeriai veikė nesavarankiškai, bet pagal Kremliaus taktą. Dabar tam sovietizacijos procesui suteikiama paskutinė forma. Naikinama viskas, kas bent iš vardo galėtų priminti praeitį. Kartu Pabaltijo sovietizacija, bent formos žvilgsniu, susilaukė paskutinio akto. Jau viskas susovietinta.

Rūpinasi pasiliekančiais tremtiniais

Sausio 18—20 d. d. Imbsshauzene, britų zonoje, netoli Göttingeno, buvo suaukta visų Pabaltijo ir kitų DP protestuonų bažnyčių galvų ir kunigų konferencija, kurioje dalyvavo JAV liuteronų federacijos misijos atstovas Prof. Dr. Lindberg, zoniiniai tos misijos delegatai, vokiečių EKD (evangelikų bažnyčių vadovybės) atstovas — vysk. Dibelliaus delegatas, daugelio vyskupijų atstovai ir kiti dignitoriai. Šią konferenciją sukvietė Vokietijos vadovybė. Jos svarbiausias tikslas — aptarti negalinti emigruoti tremtinių aprūpinimo bei globos klausimus.

Vokiečių EKD atstovas pranešė, kad jų surinktais daviniais po IRO likvidacijos liks 17.000 pagalbos reikalingų DP, iš jų apie 10.000 evangelikų, kiti gi katalikai. Vien tik evangelikams reikės įsteigti apie 150 prieglaudų, kurių kiekvienoje tilptų po 75 žmones. Kelios vokiečių labdaringos orgjos pasiūlė globoti tremtinius. Šiuo reikalu daromi ir konkretesni žygiai — renkamas personalas, kurio reikės apie 1000. Iš jų 700—800 būtų iš DP tarpo, kiti gi vokiečiai. Ešą daromi žygiai, kad vokiečių valdžia paremtų šių prieglaudų veiklą finansiskai. Nors amerikiečiai ir ešą nuomonės, kad tokios prieglaudos būtų sudarytos iš mišrių tautybių žmonių, tačiau vokiečių bažnyčių atstovai pasisakė, dideliu pabaltiečių džiaugsmui, už tai, kad jose gyventų galimai vienos tautybės žmonės, kuriuos aptarnautų tu pačių tautybių tarnautojai (bent iš dalies) ir kad šios prieglaudas turėtų kunigus, kurie mokytų Dievo Žodžio jų gimtąja kalba. Diskutuotas ir mokyklų klausimas. EKD atstovas išskėlė nuomonę, kad kalba gimtoji tas brangusis turtas, kurį dar turi tremtiniai, turis būti saugomas, nes kiekvienas žmogus turis įgimtą teisę melstis į Dievą gimtąja kalba. Kai kurie atstovai išsitarė, kad stovyklos būtų didesnės, tačiau prieš jas pasisakė organizatoriai, girdi, tokiu atveju jos negautų geresnių patalpų ir jose išgalėtų biurokratizmas. Be to vokiečių bažnyčių atstovai pažymėjo, kad tie tremtiniai, kurie neemigruos ir negalės sustilti į prieglaudas, jau dabar dėtu pastangas gauti darbo vokiečių ūkyje, nes krašte, kur ešą per milijoną bedarbių, tai niekada nebūsi lengva. Tuo turėtų rūpintis ir IRO

Ypatinai visiems patiko vienos vokiečių bažnyčios atstovo žodis, kuriame jis, tarp kita ko, pareiškė, girdi, vokiečiams daug mielesnis yra tikrasis lenkas, kaip tas, kuris nuolat maino savo tautybę. Toks žmogus niekam nesąs tinkamas, nors jis ir dėtusi vokiečių. Kiek plačiau diskutuota pilietybės klausimais: ar palikti prie savosios, ar dėti pastangas gauti Vokietijos pilietybę. Kai kurie vokiečių atstovai suabejojo, dėl DP galimybių ilgėsnį laiką Vokietijoje pasilikti ne vokiečių piliečiais.

Siame tarpžinybiniame pasitarime lietuvius atstovavo kunigai: Keleris, Trakis ir Urdzė. Iš viso, tai bus bene pirmasis platesnio masto pasitarimas pasiliekančių Vokietijoje tremtinių reikalui, kad ir ne tremtinių pastangomis suorganizuotas.

Rūpinasi našlėmis Lutheran World Federation paprašė Liet. evang. tremtinių bažnyčių suregistruoti norinčias vykti iš Vokietijos į Kanadą našles su vaikais, o taip pat ir kitus parapijiečius. Registruoja tik turinčius DP statusą ir emigracines teises. Ar bus galimybė tokiems asmenims patekti į Kanadą, šiandien dar nesą galima pasakyti, tačiau šiuo reikalu žygiai busi daromi.

PRANESIMAS L. Z. U. D. Sąjungos igaliojiniui Vokietijoje ir Australijoje išemigravus, visais šios Sąjungos reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: Mr. J. Baublys, 5304 Telegraph Rd., Pontiac 3, Mich. USA.

L. Z. U. D. S-gos Igaliojiniams Jungtinėse Amerikos Valstybėse, gelbėdamas artimą, tragiškai žuvo Lietuvių Sporto Klubu LITUANICA narys Robertas Mandeikis

Jo Tėvelius skausmo valandoje nuosirdžiai užjaučia ir drauge liūdi L. S. K. LITUANICA Pirmininkas

Jungtinėse Amerikos Valstybėse, gelbėdamas artimą, tragiškai žuvo Lietuvių Sporto Klubu LITUANICA narys Robertas Mandeikis

Jo Tėvelius skausmo valandoje nuosirdžiai užjaučia ir drauge liūdi L. S. K. LITUANICA Pirmininkas

Robertas Mandeikis

Jo Tėvelius skausmo valandoje nuosirdžiai užjaučia ir drauge liūdi L. S. K. LITUANICA Pirmininkas

Robertas Mandeikis